VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL III. Nr. 12 DECEMVRIE 1936

MAICA DOMNULUI

— COPIE RUSEASCĂ DEPE ICOANA ATRIBUITĂ SFÂNTULUI EVANGHELIST LUCA —

Anul III Cluj, Decemvrie 1936 Nr. 12

VIAŢA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN
EPISCOPUL CLUJULUI

POVEŞTI DE CRĂCIUN ŞI ÎNVĂŢĂTURI DIN CĂRŢI

MAGII DELA RĂSĂRIT

Par'că-i văd şi acum răscolind admiraţia satului întreg cu mândreţea hainelor lor ţărăneşti pe cari făşiile de hârtie colorată lipite cu grije şi gust le transformaseră de circumstanţă în strălucitoare vestminte împărăteşti. Pe capete purtau cu mândrie steme de carton tivite cu foiţe de cositor şi fire de beteală, iar la brâiele tricolore se canoneau zadarnic să zângănească nişte forme de junghere, din lemn proaspăt scoborât din pădure dela Redea, ce voiau să fie săbii. În obrajii biciuiţi de gerul Crăciunului râdeau trandafirii sângelui românesc. Era ceva falnic în ţinuta acestor crăişori. Şi pe drept. Căci nu orice fecior din sat putea să fie craiu. Numai cei mai cuminţi, cu viersuri mai frumoase şi cu mai bună ştiinţă de carte se învredniceau de această rară cinstire. Ceilalţi făceau slujbă mai către uşe, nevoindu-se cu inventarierea şi transportul darurilor rânduite de omeneaţa şi cinstita gazdă. Între ei, pătruns de toată gravitatea poziţiei sale, călca întunecat şi crunt ca un osândit Irod „tiranul cel mare." Iată-i dând bineţe „Domnului Părinte" şi întrebându-l dacă-i bucuros de oaspeţi. Căci uitasem să vă spun că totdeauna începeau colindatul dela dumnealui. Altfel nu le era haznă. Trebuia să audă din gura dumnealui că-i place, că au învăţat bine cântecele şi mai ales să fie cu multă băgare de seamă pe drum, că satu-i mare şi oamenii-s cari de cari mai omeneţi: când le vin colindătorii, toată faţa se îmbulzeşte să închine un pahar cu ei. În noaptea aceea, până de către ziuă vegheau opaiţurile 'n sat, ca 'n noaptea Învierii.

Naşterea lui Iisus

În sat la noi nu se pomenise Vicleim ca cel pe care-l întâlnisem în cărţile mele de şcoală dela oraş. Se vede treaba că de când Dumnezeu revărsase sălaşurile Broştenilor pe cele două laturi ale Secaşului, le rânduise o datină în această privinţă, care nu era la fel cu cele de altundeva. Şi la care Broscăţenii ţineau cu sfinţenie. Ei nici nu-i ziceau „Viflaimul", ci „Craii." Păstori şi îngeri nu se pomeneau în rândurile lor, cum cetim astăzi în textele oficiale. Toată trupa se compunea din cei trei crai şi din Irod. Toată drama era un aspru rechizitor, o apostrofă violentă la adresa lui Irod, toarsă 'n cântece duioase şi răstite, tălmăcită 'n înfricoşătoare încrucişări de săbii. Aşa s'au pomenit; aşa făceau cum îi învăţau cei ce fuseseră „crai" înaintea lor.

— Da, l-o tăiat pe Irod! — sfătuiam noi copiii, în timp ce întunecatul craiu al Iudeii zorea cu convoiul pe uşa casei noastre ca să se taie a doua oară la vecinul de peste drum. Acesta era momentul cel mai „tare", în „Craii" broscăţenilor noştri. Adormeam urmărindu-i în vis, pe uliţele satului, pe la casele oamenilor, cântând cântecele lor poate...

Au trecut ani de când îmi inauguram pentru cea din urmă dată bucuriile de copil ale Crăciunului desfătându-mă la cântecele „crailor“, tăind și eu împreună cu ei pe Irod „tiranul cel mare.“ Și nu știu cum, astăzi, când aplecat peste Scriptură în deslegarea câtorva așchii din înțelepciunea ei, abia astăzi, parecă înțeleg adânca semnificație a acelei frânturi din Vifleemul pe care varianta descrisă a „crailor“ din Broșteni o cântau pe la casele oamenilor.

Am alăturea, astăseară, numai o tâlcuire a Sfintei Scripturi. Una dar... bună. Aceea a învățatului meu profesor de teologie dela Cernăuți, Păr. Dr. Vasile Gheorghiu, (Sf. Evanghelie după Mateiu, cu comentar, în trei volume, apărute în 1923, 1927 și 1933). Pentru sufletul meu, pentru zidirea mea și a soției mele, care împletește alăturea, cu mânuțe harnice, motive românești pe-o cusătură albă, ea ajunge. Și poate, pentru tine, cititorule bune. De aceea lasă-mă să te fac părtaș la învățătura pe care o limpezim din carte.

Cu mult înainte de Nașterea Mântuitorului, iudeii s'au împrăștiat în toată lumea. Îi pornise în lungi convoiuri în spre răsărit urgia regilor Babiloniei, iar spre miază-noapte, miază-zi și apus, pofta de câștig mai bun decum găsiau la ei în țară. Universul era patria lor. Cu ei a fost importată și în laturile neamurilor păgâne ideea venirii unui Mesia. Istoricii romani Tacitus și Svetoniu încrestează în scrierile lor existența unui svon după care „bărbații veniți din Iudea vor lua conducerea afacerilor obștești în mâinile lor.“ Când Pruncul minunat a sosit în lume, Dumnezeu însuși purtase de grijă să descopere aceasta, de zor, neamurilor păgâne. Ca să învețe că El vine pentru mântuirea tuturor. Și le descoperise aceasta în așa chip, încât îndată să priceapă solia semnului dumnezeiesc. Cum popoarele orientale se nevoiau cu cititul în stele, dobândind mare iscusință în descurcarea sorții oamenilor pe oglinda cerului, a poruncit să se ivească acea stea minunată care pornise îndată pe drumul anevoios ce ducea la Ierusalim, magii amintiți în Sf. Evanghelie. Că au fost la număr trei sau doi sau mai mulți, nu se știe. Se știe însă altceva: nu erau regi, cum ne spun predaniile cele din veac, ci doar niște înțelepți bogați în sfat și în știință. Părerea că ei ar fi fost la număr trei – după cele trei daruri ce le-au adus Pruncului Iisus și după o notiță făcută pe un exemplar din Scriptură, din veacul al șaptelea sau optălea – s'a impus. Și odată cu aceasta, convingerea că cei trei magi ar fi solii întregului neam omenesc. Tâlcul evangheliei, după care îți povestesc acestea, spune în această privință următoarele: „*Caspar* ne face să ne gândim la popoarele cari locuesc în jurul mării Caspice, așadară la popoarele *arice*, cari își trag originea lor dela *Iafet*, fiul lui Noe. Numele *Melchior*, nume aramaic, care înseamnă: regele luminii sau al răsăritului, ne face să ne gândim la popoarele cari trăesc în țările dela miază-zi, în Egipt și în Etiopia, așadară la descendenții lui *Ham*, fiul lui Noe. Iar numele *Baltasar* se pare că este numele acelui rege din Babilonia, despre care se vorbește în cartea profetului Daniil (5, 1 urm.). În consecință, noi am avea să ne gândim la popoarele din Babilonia, cari fiind de origine *semită* se trag dela fiul lui Noe, *Sem*.“ (op. cit. p. 113 urm.)

Plini de voie bună, ei sârguesc pe porțile cetății Ierusalimului, cercând în stânga și 'n dreapta, unde ar putea afla pe noul născut rege al Iudeilor. Ierusalimitenii ridică din umeri. Ei nu știu să se fi născut nici un moștenitor regelui Irod. Nădejdile lor se topesc. Pentru o clipă. Și iarăși învie. Se va știi atunci la curte. Deci s'au dus la curte. Acolo începe cunoștința lor cu Irod. Nici craiul Iudeii nu știe. Însă peste sufletul lui impovărad de fărădelegi, se apleacă greoi și crunți norii mâniei. Strânge sfat și cearcă și știința magilor. El vrea să știe „cu deamănuntul“ unde-i Cel ce-i întunecă și ultimele zile ale blestematei sale domnii cu ținuta lui de rege. Rămâne mestecând în inima-i cătrănită planurile unei răzbunări cumplite de care până astăzi povestesc și copiii. Iar magii, călăuziți de steaua cu strălucire rară se aștern pe calea care duce la Vifleem, să i se închine, să-i aducă prinosul supunerii tuturor neamurilor pământului. Cu Irod n'aveau să mai stee față 'n față niciodată. Îngerul Domnului purtase de grijă să-i ferească de-a fi tocmai ei trădătorii culcușului Pruncului pe care-l căuta mânia lui Irod.

Povestea lor e albă ca dorul ce-i pornise pe calea care ducea din răsărituri spre inima Iudeii. N'au ucis pe Irod, nici nu s'au sfădit cu el cum îmi arătau când eram copil „Craii“ din Broșteni. Și totuși, atitudinea acelor crăișori parecă toarce mai departe povestea lor din clipa când îngerul le abătuse calea departe de Ierusalim: în gândurile lor Irod era tăiat demult și inimile lor îl mustrau pentru planurile necurate cu cari căuta să oblicească leagănul Pruncului Iisus. Varianta „Viflaimului“ pe care crăișorii din Broștenii copilăriei mele apuse – mă iartă cititorule bune – scrie mai departe evanghelia magilor de acolo de unde o oprise sfântul apostol Mateiu. Dacă exegeza magilor scoate pe Hristos din hotarele înguste ale Iudeii și Galileii, umplând cu El veacurile, îmbrâncind la picioarele Lui noroadele întregului pă-

mânt, apoi inimile celor smeriți cu crăi-șorii, mustră pe Irod, îngenunchează ne-gația atee a celor cu multă știință lu-mească, pe ulițe de sate uitate de lume în nopți de ajun și 'n dimineți de Crăciun.

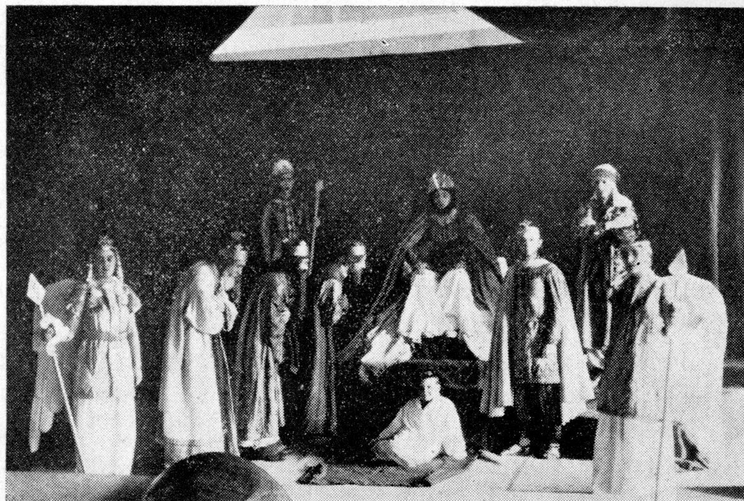
Pe Irod l-a ajuns mânia lui Dum-nezeu – așa ne spune istoria.

Povestea de Crăciun a broscățe-nilor pune pe craii curați cu inima să-l răpună. Și într'un caz și într'altul, *ne-vinovăția* e cea care isbește 'n „urăciu-nea pustiirii". E acelaş lucru.

. . . .

Par'că vă văd și acum, dragi crăi-șori din satul copilăriei mele...

GRIGORIE T. MARCU

„Vicleimul" de V. I. Popa, înșcentat la Săliște-Sibiu din inițiativa F.O.R.-ului

STILURI DE VIAȚĂ

STILUL ROMÂNESC DIN ARDEAL

I.

Simțim nevoia de a preciza că aceste pa-gini închinate „stilurilor de viață" nu privesc stilul în realizările lui materiale sau arhitectonice, cum se obicinuește mai întotdeauna când se vor-bește de acest ispititor fenomen cultural, ci se a-propie mai mult de *categoriile spontaneității u-mane,* singurele generatoare de stiluri de viață. Încercările noastre de aici, prin urmare, ar fi o pipăire a articulațiilor intime, a atitudinilor, – in-dividuale sau colective, – pe care omul le ia în fața lumii și a vieții și din care, datorită și altor factori cari intră în joc, naște fenomenul numit de noi „stil de viață." Însași expresia ca atare ne arată că este vorba de o realitate mai cuprinză-toare decât accepțiunea obicinuită a stilului. Nu vom vorbi, deci, de stilul unei biserici, de lemn sau de peatră, de stilul unei cărți sau al unei porți, nu vom măsura nici lungimea, nici rotun-zimea satelor, ci vom căuta să înfățișăm *mănun-chiul de puteri ipostatice* care prezidează la cre-iarea unui stil de viață. Vom încerca să chemăm la lumină acele *mume ale popoarelor,* care, din veac, le sculptează, din porunca unei fatalități is-torice, *matca lor stilistică.*

Port românesc

Necesitatea acestei lămuriri se face simțită, mai ales acuma, când ne propunem să vorbim despre *stilul de viață al Românilor din Ardeal,* terenul atâtor vrășmășii istorice, curmate definitiv prin ziua apoteozei românești, 4 August 1919.

Că în Ardeal există și alte stiluri de viață, e adevărat. Minore și neaclimatizate încă peisaju-lui, e și mai adevărat. Unul din ele este cartea de vizită a unui fragment de populație blondă, care suspină de secole după țara de baștină, de unde vânturile apusului îi mai aduc încă cioburi

din splendoarea legendelor cu râuri purtătoare de comori. Celalalt reprezintă tragedia unui alt fragment de populație, cu ființa sfâșiată de chemările stepei ce-i nechează ca un blestem în sânge și de imposibilitatea unei juste acomodări condițiilor noui de viață, statormicite de fatalitatea istorică. Amândouă însă, n'au la spate freamătul masiv al colectivităților omogene și impunătoare, încât clarvăzătorii ridicați din rândurile lor, cetesc cu certitudine, în semnele viitorului, apropiata dispariție.

Peste aceste fragmente își deschide grandios coroana gorunul sângelui românesc, alimentat de seva unei compacte și viguroase colectivități etnice. Sigur de sine și de viitorul său, el își freamătă, din frunze și fluer, durerile și bucuriile în ritmurile domoale, dar masive, ale *„stilului de viață"*, la care ne întoarcem acuma.

II.

Ardealul a intrat în istorie prin revoluție. Legitimitatea lui de rang divin pe fața pământului a fost revolta și protestul.

Existența istorică a Ardealului dealungul veacurilor este un șir neîntrerupt de mocniri protestatare. Protestul Ardealului, un fel de refuz al istoriei, mai precis, un „boicot" al unei istorii care nu era a lui, dacă nu a izbucnit totdeauna în vulcani de revoluție, a prilejuit marea retragere a sufletului ardelenesc în cuiburile lui originare.

Vatra satului și peștera muntelui adăpostiau culcușurile duhului transilvan. Acolo creșteau elanurile revoluționare și tot de acolo se deslănțuia furtuna norodului răsculat.

Atitudinea de necooperare la o istorie vrășmașă, care-i îngenunchia destinul și se făcea peste capul său, l-a ținut departe de ispitele contaminării, imprimând accentele unei pasivități îndelungate, devenită cu timpul armă istorică și politică.

Cine cunoaște stările politico-sociale din Transilvania românească dinainte de unire, cu înaltele polemici dintre „activiști" și „pasiviști", își poate da socoteala până unde a dus pasivitatea de care vorbim.

Pe lângă retragerea din istorie, protestul Ardealului a mai pricinuit acea superbă omogenitate de simțire, credință și aspirații, acea solidaritate a tuturor în jurul aceluiaș altar, care ne-a salvat ființa noastră românească.

În fața acestei omogenități s'au înfrânt toate ambițiile și ~ au încremenit toate faptele cuceritoare. Căci din această omogenitate izvora nu știu ce sfântă certitudine istorică, ce se citea în fața fiecărui membru al colectivității românești. Se simțiau siguri și tari, fiindcă erau mulți și uniți. Inimile lor băteau la unison și gândurile tuturor se întâlneau în floarea de aur al aceluiaș luceafăr, luceafărul ursitei românești. Toți dearândul, dela vlădică până la opincă.

Iar când apetitul stăpânului adus de vânturile vremiii se întrupa în acte de mișelnică impilare, Ardealul întreg se opintea în stânca muntelui, apuca voinicește unealta și pornia revoluția.

Clocotul tulnicelor și pălălaiele focurilor de pe culmi duceau vestea în țară.

Preoții erau înaintea norodului cu crucea ridicată spre tăriile cerului, norodul în urmă cu pumnii încleștați. Se înfrățiau prin sabie și credință.

Din această convièțuire intimă până la identificare s'a născut acea *„mentalitate plebiscitară"*, cum am numit-o altădată, a Ardealului. Și numai așa, Ardealul a putut să deschidă, prin *vuet revoluționar*, porțile istoriei.

Hotărât, pe crestele istoriei românești din Ardeal tronează *mitul revoluționar*.

Revoluțiile acestea de țărani au ritmul și cadența severă de baladă, uneori mărirea epopeică, și totdeauna, sfâșietorul desnodământ de tragedie.

Dacă ar fi să definim profilul acestor revoluții, am spune mai de grabă că sunt dramatice decât epice. Deși spuneam cu alt prilej că epicul este dimensiunea majoră a istoriei, e locul aici să ridicăm pe acelaș piedestal și dramaticul. În ceea ce privește istoria Ardealului, și mai ales din perspectiva din care privim noi lucrurile, ipoteza mi se pare îmbietoare și fecundă.

Într'adevăr, mitul revoluționar ce strălucește pe fruntea Ardealului ca o înaltă prerogativă istorică, este o împletire de epic și dramatic. Dramaticul, mai ales când îmbracă bărbăția tragicului, naște dintr'o opoziție. Și ce este istoria Ardealului dacă nu o dârză și milenară opoziție? Opoziție ridicată la rangul de boicot, negațiune transformată în cea mai strașnică afirmare. Încât, dincolo de categoriile epicului și dramaticului, istoria Ardealului se înscrie pe planul unei sinteze mai cuprinzătoare, mai concretă și mai încărcată de determinații. Păstrând cele două dominante, a epicului și dramaticului, ea se împlinește pe mai multe portative, având, cu toate acestea, o vie coloratură dramatică. Cu alte cuvinte, cei doi obraji ai *mitului revoluționar* transilvan sunt epicul și dramaticul.

De altfel, personalitățile în care acest mit a luat trup și suflet omenesc dovedesc cu prisosință afirmația noastră.

Ce e mai dramatic și mai zguduitor de epic decât viața acelui țăran-erou, care se numia Horia? Sau ce este mai tragic și mai eroic decât ursita lui Avram Iancu?! Unu țăran și celalalt fecior

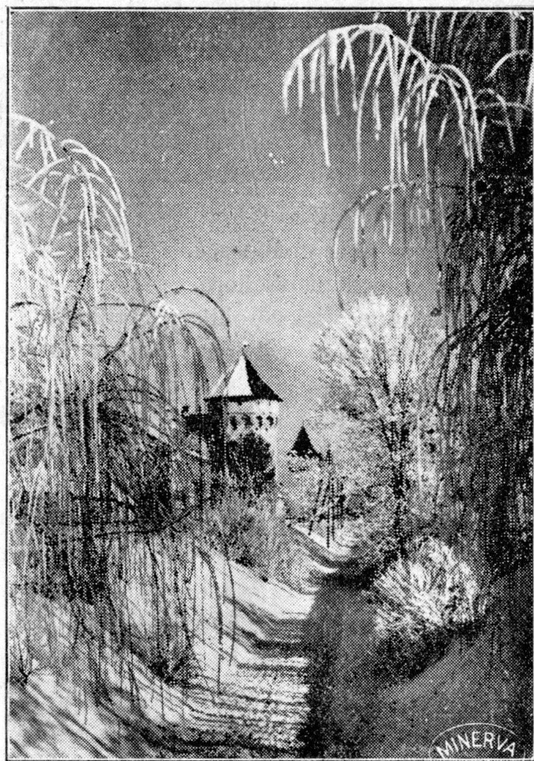
de țăran, amândoi eroizați în lumina aceleiași credințe, nu erau decât două plesne înspicate ale aceluiaș popor de țărani, care le mai cântă și azi isprăvile și le pomenește numele cu capul descoperit.

Aceasta este toată istoria de măriri și întristări a Ardealului. Istoria unui popor de țărani retrași în culcușurile lor genezice, adăpostiți de *sfântul lor grai, de biserică și umbra, mărită cât veacurile, a eroilor lor.*

Nu e motiv romantic sau sentimental pelerinajul la gorunul dela Țebea, ci întâlnirea unui neam cu propria lui ființă eroică.

Frunzele gorunului freamătă încă de durere și în freamătul lor multiplică rezonanțele eroice care însuflețesc acest pământ sfânt.

Mărimea lui Horia, de pildă, așa cum o vede și mai ales o aude Sabin Drăgoi, în cadențele cosmice ale muzicii sale, eroismul tragic al lui Avram Iancu, pe care Lucian Blaga, ca să-l sanctifice, îl coboară din legendă și-l întoarce în legendă, nu sunt străine de visul pe care sângele poporului transilvan, căci numai un popor transilvan există, îl urzea în vederea unei eliberări și găsiri de ursită panromânească. În trupul vânjos al eroului, în credința lui, în gândul și simțirea lui, în visul și fapta lui creatoare de istorie, poporul de țărani se regăsea întreg: eroul nu era decât o expresie stelară a propriului său tumult, un fulger înspicat de răzbunare. De aceea eroul

Iarna: Sibiul pitoresc

Familie din Tilișca

nu teroriza, ci vrăjia. El nu stăpânia prin teroare, ci prin camaraderească participare la aceeași soartă. El nu era zeu, ci om purtător de har dumnezeesc. El nu-și ucidea trupul ca să-și mântuiască sufletul, ci se îndumnezeia prin virtute și eroism ca să învrednicească de grație divină. El își punea total viața lui în slujba neamului său. Și din acest sacrificiu suprem se urzește nimbul de mit ce cuprindea, ca o aură de bunăvestire, frunțile eroilor. Dar acest sacrificiu nu rămâne nebăgat în seamă de mulțimea din mijlocul căreia s'a ridicat eroul. Și numai în acest fel se explică atașamentul și încrederea oarbă pe care poporul le are față de eroul său. Recunoașterea eroului și mărimea lui comunitară crește în raport direct cu capitalul de sacrificiu pe care l-a investit, spre binele neamului său, în faptele și acțiunile sale. Pentrucă la temelia oricărei fapte eroice prezidează zeul sacrificiului. Cine nu-i capabil de sacrificiu nu se poate numi erou. Căci soarta eroului este soarta tuturor, iar lui nu-i mai aparține. Este un simplu mijloc pentru mântuirea celor mulți: Eroul, ca și sfântul, nu mai este al lui, nu-și mai aparține. El este în slujba unui destin cumplit, pe care trebue să-l împlinească. Este adevărat că moartea sau nemurirea lui atârnă de îndeplinirea acestei misiuni de rang divin, dar mărimea lui pământeană nu este decât restituirea din partea poporului a capitalulului de credință și sacrificiu pe care l-a clădit în fapta sa.

Socotim că aceasta este calea firească pentru stabilirea consubstanțialității eroului cu poporul său. Căci setea de epic și aventură, ce fecundează inițiativele eroului, ar rămânea complet sterile fără participarea și integrarea lui în ritmurile vieții comunitare. Numai prin viața comunitară, pe care o inobilează și o eroizează ursita lui aleasă capătă sens și coloratură omenească. Iar punctul culminant în cariera eroului este acolo unde ursita lui

personală fuzionează cu destinul neamului său: mai lipede, atunci când eroul ia pe umerii săi întreaga povără a neamului, transfigurându-se în flăcările mântuirii lui. De aici se ivesc apoteoza și mitul lui, lumina din flacăra mântuirii colective.

Și tot aici trebue căutată taina eroică a lui Horia și Avram Iancu, a căror amintire stărue din zi în zi mai luminoasă pe măsura istoriei românești.

Dar eroismul ardelenesc epolidimensional s'a ivit mai totdeauna din țesărura densă a mulților anonimi. Apele lui nu s'au năpustit numai asupra nedreptăților și fărădelegilor politico-sociale, ci au pătruns în toate domeniile de activitate, s'au strecurat pe toate altarele vieții românești. Toate plesnele lui însă, oricât de tăinuite și distanțate în aparență, slujiau în realitate acelaşi ideal: ceea ce noi numim azi *ideea panromânească*. Amintiți-vă venerabilele generații de dascăli și preoți ardeleni, ale căror oseminte zac la temeliile țării de azi. Zăboviți pentru o clipă asupra acelor descălecări de dascăli și profesori, care se țin lanț dealungul istoriei noastre moderne, ca să vă dați seama de vitalitatea eroică a Ardealului. Pentrucă un lucru trebue să se știe: cele trei coloane de susținere ale Ardealului de ieri au fost *țăranul, popa și dascălul*. Trunchiul de baștină era comun, după cum comune le erau și aspirațiile. În ultima analiză, pe planul vieții sociale, totul se reducea la masiva clasă țărănească. Popa și dascălul erau exponenții direcți ai acestei clase. Între ei nu exista nici o deosebire de mentalitate.

Dacă ar fi să schițăm o tipologie a culturii ardelene, așa cum se prezintă cu atributele sale specifice, în constelația culturii românești, ar trebui să reducem puterile ei creatoare la trei tipuri, care în fond se desvoltă din acelaş *quid divinum* care este sfânta noastră țărănime. Aceste tipuri ar fi: *feciorul de popă, feciorul de dascăl și feciorul de țăran*. Și considerând lucrurile subt unghiul devenirii, cele două tipuri dintâi se reduc la cel din urmă. Tot ce înseamnă creație în cultura ardeleană poartă blasonul acestei origini. Exemplele ni se îmbie de pretutindeni: din literatură, muzică, artă plastică, etc. Gândiți-vă la Coșbuc, Slavici, Agârbiceanu, Goga, Chendi, Blaga, Drăgoi, Ladea, și veți avea confirmarea vie a tezei susținută de noi. Toate creațiile lor sunt străbătute de răcoarea duhului autohton. Nu e locul să ne oprim acuma asupra nuanțelor pe care acest duh le ia dela autor la autor. Toți însă sunt uniți în aceeaș familie prin cultul și promovarea aceloraşi virtuți și idealuri. Deasupra năzuințelor personale fiecare pune icoana anonimă și colectivă a neamului românesc, pe care il slujesc. Nu știu cum, dar din creațiile acestor oameni se desprinde un robust optimism comunitar, o credință reconfortantă în ursita neamului lor. Și din acest motiv poate toate creațiile lor au o profundă coloratură etică. Frumosul pentru ei este mai totdeauna un semn al lui Dumnezeu. Urmările acestei atitudini sunt multiple.

Întâi, din întreg freamătul demiurgic al Ardealului se desprinde o *solemnitate frenetică*. Urmăriți din acest punct de vedere poezia lui Coșbuc, Goga și Blaga și acea religios de solemnă muzică a lui Sabin Drăgoi. Faptul se verifică în aceeași măsură și în ceea ce privește cultura anonimă. Acest *simț al solemnității populare* se manifestă cu deosebită amploare cu ocazia marilor sărbători de peste an. Mai ales Paștile, acea dionysiacă și în acelaș timp iisusiană sărbătoare a Învierii, cu toată smerenia și înălțarea, cu toată bucuria și extazul, desvălue cu prisosință această zestre solemnă a sufletului ardelenesc.

Într'o formulă sintetică, această dimensiune a sufletului ardelean corespunde perfect la ceea ce numim noi *Ardealul Duminical*, asupra căruia vom stărui altădată.

Sentimentul duminical al lumii și vieții, expresia limpede a unei atitudini de solemnă participare la lucrurile firii, de luminoasă sporire a tainei ce ne înconjoară, devine grandios și copleșitor numai când crește din inima cosmosului. Numai prin participarea și angajarea întregului cosmos la extazul nostru duminical ne găsim echilibrul metafizic, iar trăirea duminicalului, în acest caz, se încarcă de toate determinațiile patosului. Și pe această linie de fapte, putem vorbi fără teamă de exagerare și osândă, *de patosul ardelenesc*. În plan social determinantele esențiale ale patosului transilvan sunt:

1. Voința panromânească.
2. Atitudinea plebiscitară.
3. Atitudinea etică-politică, sprijinită pe cei doi stâlpi ai veciniciei ardelene: *rezistența* și *masivitatea*, despre care am vorbit mai pe larg în eseul „Fenomenul Românesc din Ardeal", publicat în revista „Pagini Literare", 15 Septemvrie 1935, an. II, Nr. 9.

În afară de vuetul revoluțiilor și de acțiunile politice, patosul despre care vorbim s'a întrupat în rezistența organică opusă de ortodoxismul românesc din Ardeal tuturor încercărilor depuse, – și au fost multe și sistematic instrumentate, – pentru a câștiga prozeliți de altă confesiune în sânul populației autohtone. Nu arareori patosul acestei îndârjite apărări a patrimoniului religios a culminat în lupte: luptele religioase ale românilor din Ar-

deal, despre care s'au scris cărți întregi. Trecând prin statutul Șagunian, temelia organizației noastre bisericești, militantismul ortodox din Ardeal continuă azi prin admirabila „Frăția Ortodoxă Română."

Astăzi însă, mai mult ca oricând, patosul ardelean este într'o necurmată sporire. Integrarea Ardealului în marele *duh panromânesc, identificarea destinutui nostru de aici cu destinul românesc de pretutindeni,* îi împrumută nimbul unui sentiment imperial. Astăzi lumina patosului ardelenesc, trecută de istorie în sângele și duhul tinerilor, este în acord deplin cu voința de *mare Faptă Românească*, singura noastră, demnă și eroică legitimitate de viitor.

Prin botezul *la Iordanul Marei Fapte Românești,* Ardealul, cu toate dimensiunile lui, tragică și revoluționară, metafizică și duminicală, patetică și plebiscitară, masivă și eroică, se pregătește pentru cea de a doua Înviere Românească.

GRIGORIE POPA

MESIA COBOARĂ...

E seara Crăciunului iară,
În aer sbor fulgii sclipind.
Cu steaua sub geamuri afară
Copiii cu vocea lor clară
Și dulce îmi cântă colind:

Din ceruri pe-o rază senină
Mesia coboară în jos;
Pământul și cerul se 'nchină.
E staulul plin de lumină.
Iar îngerii-l cântă duios...

Trei Magi dela Soare-Răsare,
Conduși de o stea pân' acum,
Se 'nchină și-apoi fiecare
Dă pruncului darul pe care
L-aduse cu sine pe drum.

Alături de ei muritorii
Și îngerii ceriului cânt...
Din fluere-l cântă păstorii
Cuprinși par' că toți de fiorii
Ce 'mparte Copilul cel sfânt...

I. V. SPIRIDON

CRAINICII PĂCII ȘI AI IUBIRII

POMII DE CRĂCIUN

Crescuți în libertatea codrilor seculari, puișorii de brazi de eri, pomii de crăciun de mâine, în scurta lor viață, n'au cunoscut decât sărutul dulce al răsăritului și apusului de soare, pentru ca să sfârșească, murind pe caldarâmul străzilor, dându-și duhul, chiar în preajma Praznicului Nașterii lui Hristos.

Sărmane victime tinere și frumoase! Muriți fără să înțelegeți măcar rostul adevărat al jertfei voastre atât de timpurie.

Pare că aud murmurul plin de mânie înfundată a brazilor bătrâni, cari în toiul viscolului iernii se plâng și se revoltă contra morții vitrege îndurată de tinerii lor copii și frați.

În zadar se întreabă însă: De ce s'au mai și născut acești puieți de brad? Pentrucă, întrebării lor, repetate în fiecare an și de atâtea secole, nimeni, și nici odată, nu le va răspunde.

E seara de Crăciun! În palatele pline de belșug ca și în căsuța fără pretenții a muncitorului de fabrică, pe pomii de Crăciun, pe crengile nevinovaților puișori de brad, ard luminițe aprinse de mâinile iubitoare ale mamelor, ce vor să surprindă la razele acestei lumini, surâsul de mulțumire al micuților lor, înșiruiți sub pomul de Crăciun, în așteptarea darurilor împreunate cu bucuria ce o sălășluește în sufletul omenesc ziua nașterii Domnului.

Și, în aceste momente de pace pe pământ și de bucurii în sufletul omenesc viața sburată din pieptul brăduleților plăpânzi, – re-

Cu săniuța și pe jos...

Darurile Crăciunului

vine pentru un moment, ca să transforme, azi, durerea morților de eri, într'o imensă bucurie.

Ei sunt acum veseli, mai veseli decât frații lor rămași în desișul codrilor, pentru că ei au pătruns taina morții lor timpurie. Chemarea lor doar, misiunea lor cea nouă, este să împrăștie o lumină înviorătoare de suflete și înălțătoare de gânduri cucernice spre Cerul ocrotitor, o lumină care să împrăștie întunerecul și să resfire ura lumii în care trăim.

Ei învălue azi pământul cu razele luminii aprinse acum nouăsprezece veacuri și mai bine, în peștera din Vifleem, de Cel ce se numește „Eterna iubire".

Iată, brăduleți cuminți, de ce moartea și jertfa tinereții voastre, n'a fost fără rost! Veseliți-vă pomișorilor de Crăciun, pentrucă din voi nici odată nu se va tăia scândura, ce va servi drept coșciug și adăpost morților! Aceasta soartă tristă a rămas fraților voștri din codrii seculari.

Slăviți pe Dumnezeu care v'a hărăzit divina misiune de a deveni voi crainicii luminii, crainicii iubirii, într'o lume a întunerecului, într'o lume a urii.

Eu vă fericesc pe voi, morților de eri, înviați azi, pentru coborârea Cerului pe pământ.

Și, când vă privesc, fără să vreau mă gândesc la tineretul lumii de astăzi și în special la voi, tineri ai României întregite.

Poate soarta voastră va fi asemănătoare cu soarta puișorilor de brazi, a pomișorilor de Crăciun, cari prin moartea lor trebue să coboare în sufletul omenesc iubire și pace.

De aceea, pentru Crăciunul din acest an, pe sufletul vostru, gata oricând să se jertfească pentru Hristos, pentru Patrie și pentru Rege, noi, cei cari coborâm încetul cu încetul treptele vieții spre mormânt, trebue să punem drept podoabă de Crăciun, dreptatea iubirii și iubirea dreptății, prinzând din belșug pe ramurile elanului vostru și pe crucile jertfelniciei voastre luminițele Vifleemului, la razele cărora, cel puțin noi, cari vă înțelegem, să zărim aprinsă în ochii voștri, jertfa ce o pregătiți pentru fericirea și pentru mulțumirea generațiilor lumii, cari vă vor urma și cari, mâine, vor fi capabili să vă slăvească opera vieții voastre de azi prin rugi înălțate Cerului întru slava numelui vostru.

Tinerilor! Priviți, plini de duioșie în suflet, și cu o nemărginită dragoste, spre pomul de Crăciun și încercați să prindeți și să pătrundeți înțelesul adevărat, încremenit pe crengile acestor prieteni ai voștri.

Faceți aceasta, pentru ca și noi din zimbetul curat întipărit pe buzele voastre fragede, să întrezărim visul de aur al unui Neam, ce nu-și va precupeți jertfa vieții tinerilor săi, pentruca „Pruncul din Vifleem", cu ajutorul vostru, să-și întemeieze împărăția Lui, aici pe pământ, cu pace și bună învoire între oameni.

I. DĂNCILĂ

LASĂ-ȚI SUFLETUL...

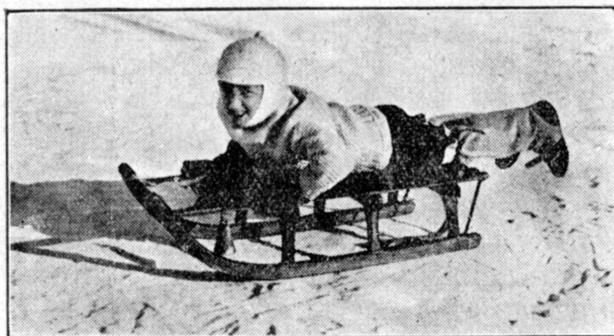
Lasă-ți sufletul să sboare
Dacă cere, către soare.
Către lună, către stele,
Dacă e chemat de ele.

Lasă-ți ochiul să admire
Pânza norilor subțire.
Dacă-i place frământarea
Valului, arată-i marea.

Iar urechea 'n loc retras
Să asculte-al vieții pas,
Cum răsună și-apoi piere
În a morții grea tăcere.

Lasă-ți visul, când e clipa,
Să-și desfășure aripa.
Lumea cea din jur e mică,
El vrea sbor de rândunică...

P. POSSA

Bucuriile iernii

DE PRAZNICUL NAŞTERII DOMNULUI

...Şi magii pe altă cale s'au întors...

...Pe bolta cerurilor o stea călătoare, strălucind arăta calea Magilor dela răsărit.

La picioarele lor se aşternea, peste noroi şi peste pietri, covorul moale ţesut cu fire de nea, căzută din ceruri...

O tainică minune îi atrăgea către strălucirea din ieslea Vifleemului, unde Pruncul Iisus se născuse şi se grăbeau, încărcaţi cu daruri alese, să-l proslăvească, să se închine venirii Lui pe pământul suferinţelor şi al pătimirilor fără seamăn.

Îngenunchiaţi, sub tainica tăcere a nopţii nu se săturau să se minuneze de cereasca întâmplare, care a adus să se întâlnească pe ogrinjii ieslelor, împărăţia eternă a cerurilor cu pământul vieţii trecătoare...

Şi se cugetau: „Iată Pruncul Cel Prea Sfânt, vine din ceruri, să se nască pe pământ şi să fie pământenilor Mântuitor.

Iată Cel ce avea patria Sa în slava cerurilor, de acum două patrii vor fi moştenirea Lui, preînchipuind înaintea noastră a fiilor pământului, că şi noi aparţinem celor două patrii întemeiate de El. Iată, de acum orice desnădăjduire ne-ar ajunge în patria pământească, dacă vom trimite privirea noastră, pe scara rugăciunilor, către slava cerurilor, de acolo va veni pentru noi ajutor şi scăpare.

...Iată, El va fi nădejdea veacurilor, El va fi aşteptarea generaţiunilor fără de sfârşit, El va fi visul de-apururi al copiilor şi al primăverilor nesfârşite la număr, El va fi Mântuitorul celor credincioşi, El va fi Împăratul victorios peste turburarea Satanei, pe buzele Lui cuvântul va fi mai dulce decât al păsărilor cântec, şi mai puternic decât al trăznetului zgomot. El va fi Minunea învierilor din morminte şi Doctorul vindecărilor minunate.

...Iată, pe El voieşte să-l răpună mâna ucigaşă a gelosului Irod, care a spus cu cugete ascunse în viclenie: „dacă l-aţi găsit, veniţi şi-mi spuneţi şi mie, unde este..."

...Dar Magii, pe altă cale s'au întors... Nu s'au mai abătut pe la curtea aceluia care-i pregătea moarte în loc de daruri, prigoană în loc de închinare, chinuri în loc de slăvire, paloş în loc de iubire, arme în loc de ascultare, trădare *în loc de supunere, mormânt* în loc de ocrotire...

Din harul cerurilor prea milostive cu noi, am ajuns din nou la sărbarea Naşterii Domnului.

Din mii şi mii de case, din mii şi mii de sate şi oraşe, din ţări şi din continente, în sara

Principesa Maria, sora lui Ştefan cel Mare
(Broderie, Mânăstirea Putna)

sfântă şi strălucită a Naşterii Lui, milioane de ochi se îndreaptă spre ieslea cu Pruncul Cel Prea Sfânt.

Regi şi împăraţi se închină în faţa Lui, căci nici o coroană nu ajunge cu strălucirea la lumina slavei lui Iisus.

Păstori şi turme se închină la ieslea naşterii Lui, căci nu este nici iubire şi nici bunătate mai sinceră ca a Lui.

...Totuşi, Irod cu uneltiri satanice cheamă şi creştinul de astăzi să-i ajute să ucidă pe Iisus, să stingă credinţa lumei în El, să rupă firul dragostei faţă de El, să nimicească ascultarea învăţăturilor Lui, să zădărnicească mântuirea omenirei prin El...

Faptele sângeroase, pline de îngrozire, întâmplate cu bisericile dărâmate din Spania, cu arhierei arşi de vii, cu preoţi răstigniţi, cu creştini martirizaţi, cu crime şi ucideri înspăimântătoare, sunt toate semne răsărite din mintea satanicului Irod-Iuda.

Dar noi ceice ne închinăm în sara asta sfântă, naşterii Domnului, să facem cum au făcut Magii dela răsărit: *să ne întoarcem pe altă cale*, dela ieslea izbăvitoare. Să nu mergem pe calea necredinţei, să părăsim calea trădării faţă de

Biserica lui Iisus, să zădărnicim planurile infernale ale duşmanilor lui Hristos şi ai neamului nostru, să nu ascultăm chemarea vânzătorilor, ci să mergem pe calea credinţei strămoşeşti, să urmăm porunca chemării destinelor româneşti.

...Să ne întoarcem pe altă cale...

Dr. E. NICOARĂ

COLIND

Astăzi cerul s'a deschis
Florile dalbe,
Şi-a trimis pe-aripi de vis
Florile dalbe,
Heruvimi cântând nespus
Florile dalbe,
Harul blândului Iisus
Florile dalbe.

A venit în zbor divin,
Florile dalbe,
Cu-aripioare de senin
Florile dalbe,
Pe cărări de gând pribeag
Florile dalbe,
A venit un înger drag
Florile dalbe.

A venit un înger mic
Florile dalbe,
Cu vesmânt de borangic
Florile dalbe,
Şi cu zâmbetul subtil
Florile dalbe,
Să-ţi aduc'un dar umil
Florile dalbe.

A venit un înger bun
Florile dalbe,
Sol trimis de Moş-Crăciun
Florile dalbe,
Şi-ţi aduce peste zări
Florile dalbe,
Lamură de'nseninări,
Florile dalbe...

AL. STRĂONEANU-BALAŞ

Seară de colind

Astă seară se desprinde
Veste nouă pentru neam.
Steaua magilor s'aprinde,
Floare mică, să-ţi colinde,
Cine-ţi va veni la geam?

Ning cireşii în livadă
Albul risipit pe jos?
O să vină să te vadă,
Floare albă de zăpadă,
O să vină Făt-frumos...

Şi din borangic de lună
Resfirat peste cuprins,
Îţi va împleti cunună
Şi colindele-au să-ţi spună
Cât de dragă i te-ai prins.

Şi apoi în noaptea albă
N'o să plece singurel,
Ci o să te-ascundă'n salbă,
Floare mică, floare albă,
Şi-o să vii şi tu cu el.

Zarea lui de vrăji e plină,
Dorul e mai blând şi bun;
Iar acolo de-o să vină,
Floare albă de lumină,
De-o să vină Moş-Crăciun,

Şi-o să vadă-atuncia cum pe
Lume sunt credinţe noi,
Dintre bunătăţi va rumpe
Lung şirag de pietre scumpe,
Daruri pentru amândoi...

AL. STRĂONEANU-BALAŞ

IARNĂ 'N CRÂNG

Mi-e codrul azi îmbătrânit
De-atâta vreme.
Pe creştet pletele-au albit
Şi toţi ai lui l-au părăsit —
Un lup mai urlă rătăcit
Şi vântul geme...

Şi-a pus caftan ţesut din nea
Şi cuşmă albă.
Din frunze şi-a 'mpletit saltea
Şi-adoarme străjuit de-o stea,
Iar barba, când te uiţi la ea,
Îţi pare-o salbă.

Şi-apoi când luna urcă 'ncet
Cu văl de spume
Privind furişă prin brădet
Pe moş în giulgiul de nămet,
Înghiaţă codrul — un ascet
Uitat de lume...

I. V. SPIRIDON

DUPĂ BIRUINȚA LUI „OEDIP"

GEORGE ENESCU

George Enescu

În 14 Februarie 1894 un ziar din capitală trimitea cititorilor săi și următoarea veste senzațională: „Gazetele vieneze povestesc minuni despre un talent muzical extraordinar descoperit și cultivat de celebrul profesor Hellmesberger dela Conservatorul din Viena. E vorba despre un tinăr George Enescu, născut în județul Dorohoi. Enescu nu e decât de 12 ani și vioara nu mai are nici un secret pentru dânsul. E un talent tehnic enorm – spun ziarele vieneze; în privința tehnicei el se poate măsura de pe-acum cu cei mai celebri virtuoși ai vioarei; și dacă se va desvolta tot așa și din punctul de vedere al facultăților sale intelectuale, în curând numele lui Enescu va străluci în primul rând al artiștilor celebri ce au existat vr'odată."

Ziarele vieneze au avut dreptate: copilul-minune, care-și uimise profesorii cu arcușul său, a devenit o celebritate: nu numai națională, căci numele lui G. Enescu a trecut de mult granițele României, ci una mondială, de cea mai pură esență.

Înclinările sale muzicale și le-a vădit încă din cea mai fragedă copilărie. Înțeleptul său părinte i le-a observat și 'ntr'o bună zi a plecat cu fiul său din Liveni la Iași, la profesorul Caudella. Acesta l-a 'ndemnat să 'nvețe note, lucru la care copilul de cinci ani cu greu s'a învoit. După părerea lui cântecul trebuia să izvorască din inimă, ne trecut prin nici un fel de sită. În orice caz măruntele semne ale portativului îi păreau un mijloc meschin pentru sublima manifestare a sufletului, care este muzica.

Le-a învățat totuși dela un inginer din Dorohoi – violinist-amator și el. La vârsta de 7 ani măiestrul Caudella îl sfătuește să meargă la Viena. Cursul preparator de trei ani, Enescu îl face în doi, intrând în clasa superioară a celebrului profesor Hellmesberger. Simultan urmează și celelalte cursuri auxiliare. La 11 ani obține cea mai înaltă distincție: *Gesellschaftsmedaille*. Nemai având ce învăța la Viena, se 'ntoarce acasă. Regina-poetă Carmen Sylva îl ia sub înalta ei ocrotire. Îl trimite la vârsta de 13 ani la Paris, aici urmând cursul de compoziție al celebrului Massenet. În 1889, deci la 18 ani, Enescu obține premiul I la vioară.

O asemenea ascensiune către glorie nu cred că mai cunoaște istoria muzicei.

Astăzi numele lui Enescu este pe buzele tuturora. El este cunoscut și admirat mai ales ca măiestrul neîntrecut al vioarei. La București, la Budapesta, la Viena, la Berlin, la Paris, la New-York – pretutindeni e considerat ca un mag al arcușului. America îl idololatrizează deadreptul. De aceea lumea muzicală a noului continent îi așteaptă turneul anual cu setea și regularitatea cu care așteptăm noi primăvara. Fie că interpretează pe Bach, ori cântă din Wieniawski, Mozart, Beethoven, Haendel sau Saent-Saëns, Enescu își robește auditorul cu aceeaș inefabilă putere magică. Simpla lui apariție la lumina scenei este ea însăși impresionantă. Câteva tonuri discrete de pian – și maiestrul atacă coarda vioarei al cărei ton de o sonoritate și puritate incomparabilă cutremură sufletele, polarizându-le, îndreptându-le spre tărâmurile celei mai curate visări artistice.

„Arcușul lunecă cu o grație perfectă și totuși simți că în curând va trezi în inima viorii revolte

Medrea: Poezia

de furtună, explozii de sunete, înfrânări de plâns, sau flueratul mătăsos al flageoletelor... de-odată scena pare că se întunecă pe nesimțite, capul măiestrului plecat pe vioară, ochii aproape închiși și legănările brațului își pierd contururile precise pentru ochii tăi care renunță în favoarea auzului.“ (R. Ch. Brasey.)

În asemenea clipe, lumea din sală-ți pare o colectivitate hipnotizată. O tăcere sfântă își întinde regalitatea peste marea de capete. Nici un mușchiu nu se mișcă pe sutele de fețe, nici un ochi nu clipește, nici o răsuflare nu tulbură liniștea solemnă acestei atmosfere cu desăvârșire spiritualizată. Impresia aceasta stărue în sufletul meu, dela primul concert al măestrului Enescu ascultat la Chișinău în 1918. De-atunci mi se pare că dacă Enescu ar concerta, într'o duioasă zi de toamnă, în mijlocul dumbrăvii – impresionat de cântecul magului vântul și-ar opri orice adiere și frunzele s'ar sfii să cadă, pentru a nu tulbura sărbătoreasca pace.

Incontestabil că George Enescu este un virtuos, dar ceeace e mai de admirat la acest mare suflet de artist este că virtuositatea pentru Enescu nu este un scop, ci un mijloc pentru a exprima nesfârșita scară a sentimentelor cu putință de a fi împărtășite prin graiul muzicei. Nici o poză nu încadrează această virtuositate, nici un ifos nu te scoate din lumea interioară în care te-a răpit cel dintâi ton al instrumentului fermecat. Totul e natural, discret, interiorizat.

Dirijorul G. Enescu îl egalează pe violinist. În privința aceasta el e ajutat de o vastă cultură muzicală, de o profundă intuiție armonică și de o memorie de-adreptul fenomenală. Un critic muzical a împărțit pe dirijorii de orhestră în două categorii: în cei cari dirijează cu capul în note și cei cari dirijează cu notele în cap. Enescu face parte din mai restrânsa categorie a celor din urmă. Interpretarea desăvârșită, personală, a marilor piese simfonice i-a sporit gloria câștigată în lume ca măestru al vioarei. Într'adevăr Enescu înțelege și cele mai subtile intenții ale autorilor, pătrunde în toate sentimentele lor și le realizează cu o veracitate care întinde o admirabilă punte de legătură și la inima auditorului. De aceea concertele dirijate de el sunt la fel de gustate în sala Ateneului din București, în sala „Colonne“ din Roma sau în sala marilor simfonice dela Philadelphia.

Dar măestrul cu o genialitate vădită atât de timpuriu nu se putea să rămână numai domeniul interpreților celebri. Trebuia să treacă și pe tărâmul creației propriu zise. Nu că interpreții n'ar fi și ei creiatori. Ei sunt, fiindcă ei înșiși interpretând creiază a doua oară. Și Enescu a trecut și în domeniul compoziției muzicale unde a creiat opere nemuritoare, cari i-au atras admirația lumii în măsură egală cu admirația pe care această lume recunoscătoare i-o îmbie violinistului și dirijorului genial.

La vârsta de 5 ani, când alți copii nu-și știu scrie numele, G. Enescu scria „opere“ melodramatice, pentru vioară și pian – de câte opt tacte – dar foarte caracteristice pentru talentul ce se va desăvârși mai târziu. Spiritul său de ordine și nețărmurita dragoste de frumos – se vădia și în grija cu care își așeza pe hârtie primele sale creații muzicale. În această privință e destul să amintesc, că întâmplătoarele pete de cerneală ce cădeau pe caietele sale de note, le masca prin diferite ornamente și floricele în care le încadra.

Făcându-se stăpân pe o incomparabilă cultură muzicală, și însușindu-și taina compoziției dela profesorii francezi Massenet și Fauré, iar arta contrapunctului dela André Gédalge, G. Enescu ajunge cu o repeziciune uimitoare – un veritabil compozitor. Era numai de 16 ani, când bătrânul Colonne îi dirijează admirabila „Poemă română.“ Peste un an are bucuria și mândria de a-și auzi – tot la Paris – „Fantazia Pastorală.“ Salba operelor sale sporește din an în an cu mărgăritare muzicale de mare preț. Enescu are astăzi nu mai puțin de 25 de opuri, între cari trei simfonii, trei sonate, două rapsodii și o operă Oedip, care se va reprezenta anul acesta la Paris, repurtând un succes extraordinar.

Operele maestrului Enescu au fost primite în străinătate cu aceeaș admirație cu care i s'a primit în general toată activitatea sa muzicală. Pe marile afișe Enescu figurează alături de Beethoven, List, Strawinski și alții. Nu lipsește din nici o antologie muzicală, fiindcă genialitatea sa creiatoare l-a impus irezistibil.

Numai privită în toate trei ipostasele, de violinist, de dirijor și de compozitor, personalitatea măestrului Enescu apare în toată strălucirea ei. Această personalitate, prin podoabele sale incomparabile, a cucerit lumea. Enescu nu mai e numai cetățeanul țării sale natale. El e cetățeanul, cu adevărat de onoare, al lumii întregi.

Dar să nu creadă cineva că taina ascensiunii artistice alui G. Enescu se descuie numai cu cheia grăuntelui de genialitate pe care l-a sădit Dumnezeu în sufletul măiestrului nostru. Nu. Pentru creșterea și înrădăcinarea acestui grăunte de genialitate era nevoe și de efort personal, de muncă ordonată, neobosită, muncă intensă de fiecare zi. Și 'ntr'adevăr G. Enescu este un pasionat al muncii. A spus-o el însuși, verificându-se în viață. N'am

Grigorescu: Ţigancă

citit in scrisul nici unui filosof sau moralist o mai entuziastă apologie a muncii, de cum o face G. Enescu:

Pentru el munca este marele factor vital, pentru care fiecare om inţelept trebue să aibă un deosebit cult. Numai cel ce a muncit in timpul zilei are dreptul la odihna de seară – spune G. Enescu intr'un articol de profundă şi creştinească filosofie a vieţii.

E conştiinţa omului superior, din care a izvorât şi proverbul: Mi-ar fi lene să fiu leneş.

Prodigioasa sa activitate desfăşurată în domeniul artei poate ar apărea mai puţin strălucită dacă nu s'ar desfăşura in atmosfera unei modestii fără pereche, ca a lui Enescu. În privire, în mişcări, în vorbă – în tot ce-i alcătueşte viaţa externă, Enescu este de o modestie şi discreţie care nu o găseşti decât la personalităţile de o rară distincţie sufletească. Chiar pe scenă, când mulţumeşte publicului extaziat, pentru ovaţii – mäiestrul iţi face mai mult impresia unui om care-şi cere scuze.

Acestei atât de fireşti şi mărețe discreţii sufleteşti i se adaogă o tot atât de frumoasă insuşire: a bunătăţii, a generosităţii. Din ea au gustat din belşug şi vitejii ostaşi pe cari suferinţele rănilor i-au adus in spitalele Moldovei in cele mai cumplite clipe ale răsboiului din care a răsărit România Mare. Măiestrul Enescu era intre ei, cu arta lui alinătoare de dureri, alături de Regina Maria.

Şi au gustat din această nemăsurată generositate şi o mulţime de artişti, cari după staturile lui sau chiar cu ajutorul material al premiilor „G. Enescu" şi-au desăvârşit şcoala muzicală, deschizându-şi şi ei drumul spre glorie.

Abia adăogând la însuşirile artistice ale măiestrului însuşirile omului, vom putea avea in faţă personalitatea lui G. Enescu în toată cuceritoarea ei strălucire.

Dar odată cu faima şi gloria personală pe care şi-o poartă discret prin marile metropole ale lumii, poartă cu demnitate şi faimă şi reputaţia culturală a neamului din care face parte. Într'adevăr G. Enescu este cel mai autentic şi cel mai strălucit ambasador cultural al ţării româneşti.

O pricină mai mult pentru care întreaga naţie românească l-a sărbătorit, entuziastă şi recunoscătoare, la plinirea alor 50 de ani de glorioasă viaţă, cum il sărbătoreşte şi astăzi, după strălucita sa biruinţă artistică dela Paris.

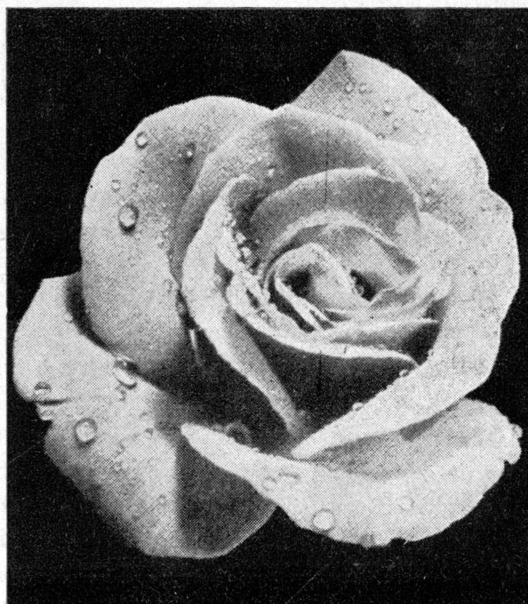
C. NECULCE

CÂNT SERAL

În seara asta cu polen de lună
Îmi picură tristeţile în gând.
De le aud căzând adânc în mine
Ca fructele uscate pe pământ.

Şi 'n mânile ce-au legănat durerea
Am strâns comori să ţi le dau în dar
Şi nu mai ştiu e roua de pe ierburi
Ori lacrimile plânse în zadar.

ANA MARIA TOADER

DOR

Arzi în mine ca în vatră,
Mă usuci din rădăcină
Și=mi aduci pe „altă dată"
În a gândului lumină.

Lasă=mă până diseară
Și ți=oi spune o poveste,
Când de dulce, când amară,
Să adormi fără de veste...

Cercelus cu floarea mare
Am să=ți prind în pălărie
Și=o plăcintă numai miere
Am să pui să=ți facă ție.

Și de=i sta cu binișorul
Am să 'nhăm un fluturaș,
Ca să=ți poarte căruciorul
Când pleci singur poteraș.

Dormi în pace și 'n tăcere
Ca un pui de rândunică,
C'apoi mâine te fac mire
C'o mireasă sultănică.

Pe gurița ta ferbinte
O să pic un bob de rouă,
Ca să dormi cu somn cuminte
Pân' s'o face lună nouă.

GH. NOVEANU

Colindă despre Maglavit

Scoală gazdă Dumneata:
Eu mândru ți=oi colinda
Cu drag de mi=i asculta.
Mai demult așa era:
Pe la Crăciun colinda
La Anu=Nou trimbița
Și Doamne drag le era
La oamenii sănătoși
Să se ducă 'n sus și 'n jos,
Să laude pe Hristos,
Să se ducă 'n jos și 'n sus,
Să=l laude pe Iisus.
Că 'n azi noapte s'a născut
– Dumnezeu așa o vrut –
Să se nasc' un Împărat
Scârbiții de scuturat,
Bolnavii de vindecat.
Dumnezeu o rânduit
Să se nasc' Împărat sfânt,
Că poate c'ați auzit
Colo 'n jos la Maglavit
S'o coborât Domnul Sfânt
La un cioban pe pământ.
Ciobanu turma strângea
S'un nor după el mergea
Și din nor așa zicea:
„Strângeți, Petre, turmuța
Și mergi în sat cu dânsa
Eu veste nouă ți=oi da
Veste nouă, da 'ntristată,
S'o audă lumea toată,
Lumea să se pocăiască,
Dacă vrea să mai trăiască;
Că de nu s'a pocăi
Lumea pe pace n'a fi
Și n'a fi lumea pe loc,
C'oi ploua ploae cu foc;
C'oi ploua ploae cu pară,
N'a fi lumea pe tocmeală,
C'oi ploua vânt cu pucioasă,
Și n'a fi lumea frumoasă
C'amu tare=i păcătoasă."
Și Petre se 'nspăimânta:
„Doamne, cum să spun așa?
Lumea când a auzi,
Pe mine m'a omorî,
De copiii mei ce=a fi?"
Domnul Sfânt îi cuvânta:
„Strângeți iute turmuța
Și mergi în sat cu dânsa,
Că tu 'n sat când vei intra
Eu clopotele le=oi trage,
Slujbă pentru tine=oi face
Și lumea la tine=a trage
Și nimica nu ți=a face.
S'oi despica molizii
S'apă sfântă a ieși
Și=i vindeca bolnavii,
Cari cu credință vor fi,
Și=oi despica pădurea
Apă sfânt' a picura
Bolnavii îi vindeca,
Dacă credinț' or avea,
Toți s'ar vindeca de ea.
S'apoi toți din țări străine,
Veni=vor pe drept la tine
Și te=or îmbia cu bine.
Să nu primești dela nime
Că ăsta=i dar dela mine,
Dela Dumnezeu cel sfânt,
Pentru bolnavi pe pământ."

Culeasă în Năsăud
de I. E. NAGHIU

ÎNTRUPAREA MÂNTUITORULUI

Mântuirea omenirii din robia păcatului și a diavolului, în care ajunsese ea în urma căderii protopărinților în raiu, s'a înfăptuit prin întruparea persoanei a doua a sf. Treimi.

Promisiunea acestei mântuiri – opera comună a celor trei persoane divine – s'a făcut omenirii după călcarea poruncii, date protopărinților noștri cu scopul de a=i întări în practicarea virtuții, ca astfel, desvoltându=se și perfecționându=se moral, să poată ajunge la asemănarea cu Dumnezeu.

Promisiunea mântuirii, care avea să se rea=lizeze „la plinirea vremii", s'a făcut după căderea în păcat, totuș hotărâtă a fost ea din eternitate. Doar căderea omului n'a fost o surpriză pentru Dumnezeu, încât abia după acest fapt, deci în de=cursul timpului, să fi conceput El planul mântuirii. Nu, ci acelaș act etern care cuprinde hotărârea lui Dumnezeu cu privire la crearea lumii, cuprinde și hotărârea Sa cu privire la mântuirea omului, prevăzând din eternitate căderea lui. Eternitatea

şi neschimbabilitatea fiinţii divine pretind şi eternitatea hotărârii de mântuire. Sf. Scriptură confirmă afirmaţia aceasta când spune la Petru 1, 18-20: „Ştiind că nu cu argint sau cu aur care se strică, v'aţi izbăvit de petrecerea voastră cea deşartă, care era dela părinţi dată; ci cu scumpul sânge al lui Hristos, ...care era cunoscut *mai înainte de întemeierea lumii,* dar s'a arătat în anii cei mai de apoi pentru voi". Aci, misterul întrupării, prin care s'a înfăptuit mântuirea, e prezentat sub aspect cauzal ca fiind ceva etern, iar sub aspect efectiv ca ceva temporal, întrucât hotărârea există din eternitate, iar realizarea ei s'a făcut în timp.

Adevărat, noi sistematizând logic actele divine, în urma mărginirii fiinţii noastre spunem că Dumnezeu a conceput planul mântuirii abia *dupăce* a prevăzut căderea omului. La Dumnezeu însă nu există succesiune de momente temporale, astfel că în acelaş act etern e cuprins şi decretul creaţiunii şi cel al mântuirii.

De mântuire, şi anume prin Dumnezeu, are absolută nevoie omul, pentru a-şi putea redobândi graţia şi fericirea pierdute prin păcatul primei perechi de oameni. Fără această mântuire, omul ar fi fost pierdut pentru vecie, căci avizat numai la puterile proprii slăbite prin păcat, nici când nu s'ar fi putut mântui. Şi imposibilitatea totală pentru omul căzut de a se mântui prin sine însuşi nu trebue privită ca ceva extraordinar, căci şi în atâtea alte lucruri poate el lucra mai mult în sens negativ decât pozitiv.

Naşterea Domnului, pictură japoneză

Bloche: Frigul

Înfăptuirea mântuirii nu stetea deci în puterile slăbite ale omului, necesitatea ei însă o simţea şi capabil pentru primirea ei era el, căci prin păcat chipul lui Dumnezeu în om fusese numai slăbit, întunecat, şi nu desfiinţat. Mai rămăsese mustrarea conştiinţii şi năzuinţa după adevăr şi bine. Totuş nu se poate susţine că pentru aceste motive omul ar fi avut un *drept* la mântuire sau că Dumnezeu ar fi fost *nevoit* să-l mântuiască.

Prin păcat omul şi-a meritat cu tot dreptul pedeapsa dată, şi astfel pretenţia de a fi eliberat de ea, nu era justificată. Iar cu privire la Dumnezeu nu poate fi vorba de necesitate, căci în acţiunile Sale nu-i determinat de nici un fel de necesitate.

Mântuirea este deci un act al voinţii perfect libere a lui Dumnezeu izvorând din infinita Sa bunătate, îndurare şi iubire de oameni. „Aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât şi pe Fiul Său cel Unul născut l-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă vecinică". (Ioan 3, 16).

Mântuirea omenirii s'a realizat „la plinirea vremii", adecă atunci când a sosit timpul hotărât

de Dumnezeu și când omenirea a fost pregătită suficient pentru primirea Mântuitorului. Deci nici îndată după căderea în păcat, nici abia la sfârșitul timpului. Mântuitorul nu apare îndată după că-derea în păcat, căci mândria omenească, din care izvorâse păcatul, trebuia să fie umilită, și ome-nirea să ajungă la conștiința deplină a stării sale păcătoase și a imposibilității de a se mântui prin sine însuși, și astfel să simtă necesitatea intervenției divine. Peste tot omenirea trebuia să fie pregătită pentru cunoașterea și primirea Mântuitorului. Dar Mântuitorul nu avea să vină nici abia la sfârșitul veacurilor, căci în cazul acesta păcatul lua pro-porții tot mai mari, iar cunoștința de Dumnezeu tot mai mici, și pregătirea omenirii pentru primi-rea Lui ar fi suferit. Deci timpul până la sosirea lui Iisus Hristos a fost de pregătire. Firește pre-gătirea aceasta a fost mai mult de natură nega-tivă, constând în cunoașterea propriei slăbiciuni morale și a necesității de mântuire prin Dumnezeu. Totuș Dumnezeu, dela început chiar, n'a întrelăsat să pregătească omenirea, și în formă pozitivă, prin promisiunile și profețiile mesianice, prin diferite tipuri ale viitorului Mesia și prin instituții cere-monii și prescripțiuni fixate în Vechiul Testament. În urma acestei prăgătiri, negative și pozitive, Mân-tuitorul era așteptat de toți oamenii; nu numai de iudei, ci și de păgâni, căci însuși patriarhul Iacov l-a numit „așteptarea neamurilor". (Gen. 49, 10).

Mântuirea omenirii a realizat-o Dumnezeu „la plinirea vremii" prin întruparea Unicului Său Fiu, după planul conceput din eternitate. Totuși de-o necesitate a întrupării cu privire la Dumne-zeu se poate vorbì numai în sensul că El hotă-rând din eternitate să mântuească omenirea în chipul acesta, întruparea cu necesitate trebuia să urmeze acestei hotărâri, la timpul fixat. Dumnezeu n'a fost *silit* să voiască întruparea Fiului Său, dar *dupăce* a voit-o, ea trebuia să devină realitate. Deci cu privire la Dumnezeu nu se poate vorbi de o necesitate absolută, premergătoare hotărârii de întrupare, ci de una care urmează și-i condi-ționată de această hotărâre.

Se mai pune însă întrebarea dacă acesta a fost unicul mijloc de mântuire, adecă dacă întru-parea Fiului a fost absolut necesară pentru reali-zarea mântuirii neamului omenesc. Răspunsul, fi-rește, nu poate să fie decât negativ. Căci Dum-nezeu în nemărginita Sa înțelepciune și putere, putea să mântuiască neamul omenesc și în multe alte chipuri. A susține că întruparea Fiului a fost unicul mijloc de mântuire, înseamnă a-i pune mar-gini lui Dumnezeu și a-l coborî în rândul ființelor mărginite. Deci poate fi vorba numai de necesi-tatea relativă a întrupării, întrucât ea corespunde mai bine dreptății divine, slăbiciunii omenești și mărimii expierii. Întruparea era mijlocul cel mai *potrivit* pentru realizarea mântuirei, căci apa-riția vizibilă a Fiului lui Dumnezeu, patimile și moartea Sa, puteau mai ușor convinge pe oameni de mărimea păcatului și a urmărilor sale neno-rocite. În plus omenirea avea nevoe de un învă-țător, care să-i expună adevărul cu autoritate di-vină și să-i ofere exemplul unei vieți curate, fapt ce se putea ajunge mai bine prin întruparea Ade-vărului și Sfințeniei absolute. Afară de acestea, întruparea servea foarte bine pentru manifestarea însușirilor divine și astfel putea conduce omenirea la adevărata adorare a lui Dumnezeu. Și numai din acest punct de vedere se spune în sf. Scrip-tură: „Fiul Omului *trebuia* să se înalțe" și „Au nu *trebuia* a pătimi acestea Hristos și a intra întru slava Sa?" (Ioan 3, 14; Luca 24, 26).

Scopul întrupării este mântuirea omenirii, căci dacă omul n'ar fi căzut în păcat, Fiul lui Dumnezeu nu s'ar fi întrupat. „Că n'a trimis Dum-nezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se *mântuească* lumea prin El". (In. 3, 17).

S'a mai pus întrebarea: de ce s'a întrupat tocmai persoana a doua a sf. Treimi și nu alta? Răspuns nu aflăm în revelațiunea divină, totuși sf. părinți pe baza învățăturii despre sf. Treime și despre însaș fapta mântuirii, au încercat să dea unele lămuriri și în privința aceasta. Așa s'a spus că s'a întrupat Fiul, ca să rămână neschimbată în-sușirea personală. Aceeaș persoană, care este Fiul lui Dumnezeu, să devină și Fiul Omului. Apoi Fiul este chipul Tatălui, după care s'a creat omul, deci tot după acest chip se cuvenea să se și res-tabilească în om chipul lui Dumnezeu. Prin Fiul s'a creat lumea, prin El să se creeze din nou. Persoana a doua a sf. Treimi este *Cuvântul* cel etern al lui Dumnezeu, deci Acesta se cuvinea să *vorbească* omului despre Dumnezeu.

Firește, acestea sunt numai păreri teologice, căci sf. Scriptură spune: Într'adevăr mare este taina întrupării Domnului, a vieții, morții și în-vierii Lui.

O. BUCEVSCHI

STĂRI SUFLETEŞTI INDIVIDUALE ŞI SOCIALE

Asupra criticei acţiunilor omeneşti

În critica acţiunilor omeneşti, prudenţa ar trebuì să joace rolul cel mai important, căci conştiinţa noastră prin care pretindem să înţelegem sufletul unei fiinţe omeneşti nu ne permite să cunoaştem decât sentimentele şi ideile noastre. Putem cel mult să ne reprezintăm ideile şi sentimentele altuia după datele sau însemnările pe cari ni le dau simţurile noastre. Dar aceste însemnări sunt cu totul individuale. Ele sunt proprii persoanei examinatoare, fiindcă depind de fondul ei sufletesc.

Sunt oare însă simţurile aşa de perfecte si de capabile, încât să ne dea însemnări exacte şi complecte asupra unui alt individ? De sigur nu. Nu numai copilul, dar deseori şi adultul este incapabil să-şi facă o idee clară şi distinctă asupra unuia din camarazii sau semenii săi. De câteori nu gândim bine de individul care sub aparenţe înşelătoare caută să ne facă rău – şi invers, gândim rău de individul care ne vrea binele? Ideia despre cineva ne-o schimbăm cu timpul şi nu e rar să vedem buni amici devenind inimici şi invers.

Cui se datoreşte acest fapt? Cunoştiinţei imperfecte a sufletului aproapelui nostru, faptului că însemnările sufleteşti date prin simţurile noastre nu corespund totdeauna adevărului şi că aceste însemnări sunt date uneori sub impresia momentului. Simţurile noastre nu ne dau apoi numai date fizice. Cu ochii mei văd ochii, figura, trupul vecinului meu, cu mâinile mele pot să ating aceste organe, cu urechile mele aud sunetele vocei sale etc. Dar aceste date nu sunt decât nişte date mediate ale conştiinţei mele. Intelectului meu îi revine dreptul să transforme aceste date în altele de ordin sufletesc şi aceste după oarecare antecedente asimilate deja de mine. Presupunem că văd un om simplu şi-mi fac o opinie asupra lui după exteriorul lui. Aceasta opinie este bună. Dar dacă instrucţia mea este mai întinsă, cunoştinţele mele mai bogate, adică dacă am asimilat un număr mare de antecedente, dacă de exemplu ştiu că expresiunea sau mimica feţei este influenţată de caracterul persoanei pe care o examinez, după întrebările pe care le pun, observând această mimică îmi pot forma o altă opinie. Judecata mea dintâi era deci în defect.

Aceste fapte sunt comune şi până la oarecare punct, naturale. Limbajul omenesc a admis chiar un număr de expresii curente cari indică erorile de acest gen. Astfel avem cuvântul ipocrizie. Ce indică acest cuvânt? Acesta ne spune că individul examinat nu s'a purtat faţă de mine într'un chip sincer, cu alte cuvinte că judecata ce am avut-o despre el, a fost falsă şi că eu mi-am revenit.

Dacă repetăm o experienţă care s'a făcut de atâtea ori, de exemplu: să dăm la 30 de indivizi să citească unul din romanele noastre premiate. Fiecare din aceşti indivizi va formula o părere diferită asupra acestui roman. Unul îl va găsì bun, altul excelent, altul mediocru, altul rău, etc. Unul va admira stilul, altul intriga, altul nobilele sentimente ale personajului, altul va blama pe autor de a fi scris un astfel de roman plicticos şi inutil, etc.

Un lucru curios, dar important: aproape nici una din diversele opinii nu va concorda cu alta, căci opinia este în adevăr expresia unui sentiment personal şi original, făcând excepţii numai cetitori care împrumută ideile sau îşi formează dela început idei asupra autorului.

Din aceste motive operile de literatură sunt pline de contradicţii asupra diverşilor scriitori. Tratatele de istorie generală încă sunt pline de contradicţii asupra oamenilor şi faptelor. De ce? Fiindcă fiecare autor priveşte faptele din punctul său de vedere adică prin prisma fondului său sufletesc.

Lumea ideilor nu prezintă deci în ansamblul său decât aparenţa unei armonii şi aceasta fiindcă o cere viaţa socială. Societatea omenească este deci din punct de vedere sufletesc, o reunire de contraste sub poleiala unei armonii. Avem nevoie de această poleială? De sigur da. Fiindcă fără ea viaţa în comun ar fi imposibilă. Dar aceasta armonie nu este posibilă decât dacă fiecare membru al societăţii renunţă la un număr oarecare de idei personale şi adoptă un număr de idei comune, care par adevărate şi pentru el. Ceea ce în limbaj diplomatic s'ar numì „concesiuni reciproce."

În studiul sufletului treube deci să se ţină seamă de faptul că este o imposibilitate de a se înţelege complect omul şi acţiunile omeneşti.

Studiul sufletesc pozitiv şi direct nu este posibil de oarece nu se poate cerceta geneza şi evoluţia gândirei, deschizându-se craniul individului aşa precum un şofer ar ridica capacul maşinei ca să vadă defectul motorului. Ne rămâne deci un studiu mai mult prin partea negativă şi indirectă.

Această realitate în înţelegerea sufletului unui individ şi mai ales a sufletului colectiv ne impune prudenţa şi concesiunea faţă de acţiunile omeneşti individuale şi colective.

Dr. G. PREDA

NOTE DE DRUM

PRIN ȚĂRILE APUSENE

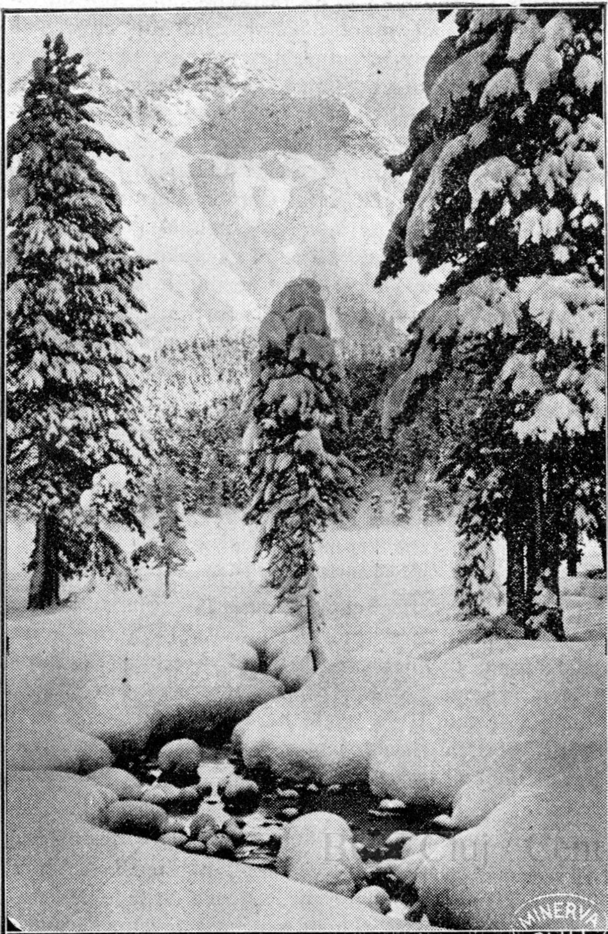
DELA SAN-MORITZ LA SAN-REMO

Eri am plecat din St.-Moritz cu trenul înapoi spre Italia. Am avut noroc de cer senin, aşa că am putut vedea masivul Bernina în toată măreţia lui. Celerina acoperită de zăpadă. La Pontresina nişte italience umplu vagonul şi râd sălbatic şi încontinuu până la Poschiavo. La Morteratsch fetiţa frumoasă e la post, dar nu mai e în halat şi nu mai e aşa de roşie şi frumoasă ca alaltăeri. Din tren văd gheţarul acoperit de zăpadă şi cotitura drumului la care am lăsat masina acum doi ani. Ajungem sus, în vârful muntelui la lacul alb — Lago Bianco — de unde se vede cum se despart apele — cumpăna apelor — unele curgând spre Marea Adriatică, altele spre Marea Nordului. Dar e frig-frig, iar la Alp Grüm bate un vânt ascuţit. Vedem Poschiavo în valea fără zăpadă. În două ore suntem aci în gară, unde mă asteaptă romanşul Andrea să-mi ducă valiza şi bidoanele de uleiu pentru maşină, pe cari le-am cumpărat în St-Moritz. Aici nu mai e zăpada, dar e frig şi bate vântul. Mă îmbrac în haine mai rele, golesc din motor uleiul cel vechi şi-l pun pe cel nou, împachetez, încarc rezervorul cu benzină şi pornesc. Frontiera italiană e aproape. Aci, două maşini vreau să meargă prin pasul Bernina la lacul Constanţa. Le spun să fie cuminţi şi să se întoarcă înapoi. M'ascultă. Eu intru în Italia, trec prin Sondrio apoi prin partea ostică a lacului Como, prin Lecco, intru prin Milano, trec pe lângă Dom care acum la întrare are pictat pe o pânză înaltă cât biserica chipul Ducelui Mussolini cu ocazia alor 11 ani dela înaugurarea fascismului. Nu opresc în Milano, ci trec mai departe spre Genova, dar noaptea m'apucă în orăşelul Tortona unde dorm.

A doua zi — 1 Novembre — am plecat de aci spre San-Remo. La Tortona sărbătoare: ziua morţilor. Toată lumea duce flori la mormintele din cimitire. Pe drumul asfaltat care duce la Genova, fete şi băeţi pe biciclete; toţi duc buchete de flori pe mormintele acelora cari s'au prefăcut în pământ.

Genova sau Genua, oraş mare, cu circulaţie multă, cu monumentul lui Cristofor Columb, cu port mare, în care văd vaporul „Augusto" care face drumul Genova—Buenos Aires. Un monument grozav, ca o poartă de triumf romană, în onoarea fasciştilor morţi în răsboiu. Mă plimb o oră prin oraş, apoi iau drumul Rivierei. Ajung lângă mare şi drumul mă duce tot pe lângă ea. E asemenea unei dup'amiezi minunate de primăvară. Cer senin şi soare puternic. Mă desbrac de haină şi deschid fereastra maşinei să văd mai bine marea Mediterană pe care aci n'am mai văzut-o niciodată. Ce frig era la St.-Moritz şi ce cald e aici! Şi maşina merge-merge, iar eu din când în când bat cu degetul în volan ca să nu fie într'un ceas rău, să mi se întâmple vre-o pană la maşină. În drumul meu trec prin multe localităţi frumoase, dar nu opresc. Mai am zece litri de benzină din România şi vreau s'o consum şi pe aceasta, să nu mai cumpăr benzină din Italia, fiindcă e prea scumpă. De-abia aştept s'ajung în Franţa, unde benzina e mai ieftină. Dar maşina scârţâe şi bate la motor. Nu-mi place când nu merge liniştit. Opresc şi mă uit: s'a slăbit un şurub la carter şi iese puţin uleiu; strâng şurubul şi plec mai depart dar maşina bate şi acum. Desigur trebue s'o „gresez" din nou fiindcă n'am gresat-o dela Lugano, dar merge. Seara ajung în Sam-Remo, ţinta mea. Mă plimb prin oraş cu maşina trecând prin faţa Casinoului. E cea mai mare staţiune climaterică italiană de pe Riviera. Mi-aleg un hotel mare: „Hotel Vittoria e Roma" şi plătesc pentru cameră 15 Lire (150 Lei), cameră frumoasă cu faţa spre grădina de palmieri şi spre mare. E cer senin, lună plină şi cântec de pasări prin palmieri. Par' c'ar fi o noapte de Iunie la Poiana. Cameriera mă serveşte gentil cu un pled şi mă întreabă dacă mi-ajunge şi dacă n'o să-mi fie frig. E nemţoaică cu ochi albastri şi e din Meran. Soarta a mânat-o până aici, dar nemţoaicele dacă o duc bine, sunt mulţumite oriunde. Când eram în Egipt am întâlnit o nemţoaică din Insbruck tocmai la Helnau lângă Cairo, măritată acolo după un medic arab.

Azi dimineaţă dupăce m'am sculat m'am dus la maşină şi-am gresat-o. Am aflat de ce bate: s'a rupt arcul pe care zace motorul care astfel nu se mai leagănă uşor, iar ventilatorul nu se mai gresează uşor. La Monte Carlo sau la Nizza trebue să-l repar, altfel aş putea rămânea în drum. Am făcut câteva fotografii: în curtea plină cu palmieri şi în faţa otelului cu maşina şi cu „băeţii" cu valizele mele în mână. E soare puternic şi cer senin cum în Poiană n'avem niciodată. Am pornit. Drumul asfaltat, cerul senin, soarele arde, marea liniştită şi albastră, pe marginea drumului flori ca în luna Iulie la noi. Când să ies din oraş, o fată foarte frumoasă şi durdulie îmi iese în cale şi mă priveşte. Poate i-am plăcut, poate i-a plăcut ma-

Iarna în Pontresina

şina, sau poate a stat mirată văzând pe tăbliţa maşinei scris: „991 Sib." şi-o fi crezut şi ea ca şi cei mulţi oameni din ţările prin cari am trecut, că e maşină din Siberia. Mi-a părut rău că nu m'am oprit s'o fotografiez. În hainele ei elegante, înconjurată de tot decorul acesta minunat de vară, părea şi mai frumoasă. Când cerul e senin şi e cald, toată lumea e mai frumoasă, iar când cerul e în haină de sărbătoare, adică e cu soare şi lumea se închină soarelui şi se îmbracă mai frumos, ca şi când s'ar duce la biserică.

Pe această zi de sărbătoare am pornit dela San-Remo la Nizza, iar sufletul mi-era plin de fericire şi ochii îmi lăcrămau de bucurie pe acest timp frumos de vară, cum n'am mai văzut de acum cinci ani de când am fost în Egipt.

La frontieră, la Grimaldi, am oprit lângă „Château Grimaldi" la poartă şi am sunat. E casa lui Voronoff şi vreau să-i văd spitalul instalat în castelul acesta mai minunat decât Peleşul din Sinaia sau Cantacuzino din Buşteni. Dar am apăsat în zadar soneria, că n'a venit nimeni. Odată, de două ori, de trei ori... Nimeni. Am fotografiat maşina cu poarta şi cu castelul, am privit maimuţele cari se prăjiau la soare şi-am intrat în Franţa pe la Menton. Aici o desiluzie: benzina mai ieftină dar plătesc zece franci (70 Lei) pentru fiecare zi petrecută cu maşina în Franţa. Câştig la benzină. Tot Elveţia şi Austria mai ieftine! Am plătit pentru patru zile, fiindcă mă grăbesc să ies de aici. Vreau să-mi repar maşina, să văd Nizza şi Lyon şi să trec în Elveţia, la Geneva.

Am trecut deci prin Cap Martin şi m'am oprit la Monte Carlo în faţa casinoului. Lume elegantă şi „bună". Scoborând scările spre mare, am fotografiat o „simpatie" cu căţelul lângă ea. În casinou lume enormă joacă la ruletă. Pontarea: minimum zece franci, maximum 12.000. În jurul meselor de joc, jumătate femei.

Am urcat cu maşina până la palatul prinţului de Monaco şi i-am vizitat locuinţa. E admirabil. Sala oglinzilor, sala roşie, sala galbenă, sala de aur... cu tablourile prinţilor şi cu cel mai nou tablou al principesei „de coroană" Charlotte care mai anii trecuţi răscolise puţin Europa prin aventurile ei părăsindu-şi bărbatul, Pierre de Poligniac, şi legându-se de altul cu care s'a şi căsătorit. Acum nu e aci, e la Paris. Am vizitat şi muzeul antropologic şi muzeul oceanografic cu acvariul. E un acvariu interesant, ca şi cel din Neapol, pe care l-am văzut în 1911.

Seara am plecat mai departe şi pe înoptare am ajuns la Nizza, unde am tras „în miezul târgului" — cum ar zice Caragiale — adică la „Hotel Negresco", Proprietarul „izroromân", fost Schvarz, câştigând la Monte-Carlo la ruletă, a făcut ce se vede, adică cel mai mare hotel din Nizza. Afară de acest hotel din Nizza „Les grands hôtels européens" stau „sous la mêne administration", cele mai mari hoteluri din Europa: Lyon, Paris, Bruxelles, Digne, Ardenne, Madrid, San-Sebastian şi Sevilla.

N'am găsit numai cameră, ci a trebuit să iau un „apartament" cu antreu, cameră elegantă cu telefon, oglinzi, cameră de haine, bae şi closet,

Nizza

toate pentru 50 franci pe zi (350 Lei). În plin sezon camera e şi mai scumpă: 1750 Lei pe zi cu pensiune. Sunt şi eu la „Nisa“. Ce Dumnezeu, să simt că trăesc în cea mai elegantă staţiune marttimă din lume, iar „obrazul subţire cu cheltuială se ţine.“ E mai elegant decât hotelul în care am stat la Cairo.

Astăseară am fost la cinematograf, la filmul „În ţara soarelui“ cu Pola Illeri, o romàncă. În film s'au pronunţat şi două cuvinte româneşti: „te iubesc.“

Mâine să mi se repare maşina, să-mi scot banii dela bancă şi să scriu ilustrate la toţi prietenii.

Ce bine mă simt în „apartamentul“ meu!

Am putut scrie frumos şi liniştit, fiindcă am în cameră masă de scris şi cerneală cu peană bună. Am făcut bae o oră. O cameriera foarte frumoasă cu părul negru mi-a bătut la uşă, iar când am înbat: „qui e la?“ şi m'a văzut în halat de bae a ruspuns: „rien!“. Am făcut bae şi mă culc. Aş telefona şi n'am cui.

(Va urma) Dr. EUGEN DOBROTĂ

Mesianismul poetului Virgil

Poporul iudeu, purtătorul credinţei într'un singur Dumnezeu în lumea păgână, şi-a format, în intimitatea conştiinţei sale, ideea despre un trimis liberator — Mesia. Speranţele lui mesianice, sădite şi continuu alimentate de profeţi, au crescut şi s'au repercutat cu ecou prelung asupra lumii greco-romane, fiind duse de poporul cosmopolit până la zidurile „Cetăţii Eterne.“

Lumea, rănită de îndoiala scepticilor, istovită de plăcerea epicureică şi desorientată în practicarea virtuţii stoice, se găsea la o răspântie istorică; ea căuta să-şi stabilească un echilibru moral printr'o reînoire spirituală. În această lumină, „Blândul din Nazaret“, care avea să picure mângăere în prăpastia sufletului antic, apare ca o plinire a veacurilor, aşteptat fiind deopotrivă de Iudei, ca şi de întreaga lume. Poetul latin Virgil s'a făcut ecoul acestor aspiraţii, care s'au împlinit în copilul miraculos, despre care ne vorbeşte în egloga IV. Eroul virgilian e identificat cu Cel prezis de profeţi, de apocalipse şi de oracolele sibiline. Naşterea lui, de care omenirea leagă mari speranţe, însemnează o piatră de hotar, de unde începe o nouă lume şi o nouă concepţie de viaţă. Copilul, care va introna pe pământ o epocă de aur, este trimis de „Zeii din Cer“, sub consulatul lui Pollio. El va aplana conflictele dintre oameni, va stârpi orice urmă de crimă şi va cârmui pământul „împăcat de-al său Părinte.“ În timpul copilăriei băiatului, pământul va aduce tot felul de roade şi animalele sălbatice se vor îmblânzi:

**„Iar pământul, o copile, îţi va pune dinainte
Iedera care-şi întinde vrăjul ei rătăcitor,
Colocasia, bacarul şi acantul căzător.
Caprele se vor întoarce cu-a lor ugere umflate
Şi de-acu de leii groaznici şi cirezile-s scăpate.
...Şarpe, iarbă veninoasă, de pe lume vor pieri.“**
(Th. A. Naum: Bucolicele lui Virgil, trad. în versuri.)

Fără să vrei, gândul te duce la aceleaşi cuvinte ale „principelui profeţilor“, Isaia: ...Şi va paşte împreună lupul cu mielul şi pardosul va odihni împreună cu iedul, viţelul şi leul şi taurul împreună vor paşte... şi un prunc mic îi va paşte pe ei. Când băiatul va fi devenit om, va fi cunoscut virtutea şi faptele tatălui său, „câmpul fragedelor spice o să prindă a 'ngălbeni.',

**„Poama roşie prin tufe o să steie atârnată
Iară din stejari pica-vor stropi de miere rourată:“** (ibd.)

Pământul va rodi dela sine, nici cosorul nu va tăia via şi nici plugul nu va răsturna brazde. Durerea va fi îndepărtată, Parcele au poruncit fuselor să toarcă numai secoli fericiţi.

În culmea fericirii, poetul salută această eră de binecuvântată reînviere morală:

**„Scump' a zeilor odraslă, nalt vlăstar din Joe sfântul
Uită-te, de bucurie cum tresaltă tot pământul,
Zorile şi 'ntinsul mării şi văzduhul cel senin,
Uite, câtă veselie pentru secolii ce vin!“** (ibd.)

GH. ONEŢIU

VITRINA CĂRŢII

CRONICA LITERARĂ

Dr. Ioan Lupaş: „PROBLEME ŞCOLARE.“ Bucureşti, Ed. Cugetarea, 1936.

În editura „Cugetarea“ din Bucureşti a apărut de curând o carte deosebit de valoroasă care tratează câteva probleme în legătură cu învăţământul nostru secundar.

Cartea se intitulează „Probleme şcolare. Critici şi sugestii.“ E scrisă de un profesor universitar cu multă experienţă în ce priveşte învăţământul românesc, fost ministru, dl profesor Dr. Ion Lupaş, membru al Academiei Române. Cartea conţine o serie de articole şi de discursuri parlamentare, în legătură cu o mulţime de probleme şcolare (Bacalaureatul, Liceul filosofic, Manualele didactice, Învăţământul particular etc). Alături de aceste articole pedagogice sunt şi o serie de articole în legătură cu istoria şcoalei româneşti şi a dascălilor cari prin munca lor pe altarul culturii şi a naţiunii, au contribuit la promovarea culturii româneşti.

Din seria acestor dascăli se ocupă mai des cu Ioan Popescu şi cu Visarion Roman. Ioan Popescu a fost comemorat la 1932. Cu acest prilej, Dl prof. I. Lupaş, a publicat în „Universul„ un articol intitulat „Întemeietorul pedagogiei herbartiene la Români Ioan Popescu.“ Cursurile lui Ioan Popescu, la seminarul din Sibiu erau prelegeri cu o înaltă ţinută ştienţifică. A influenţat profund pe elevii săi.

Alte două probleme esențiale discutate în a-ceastă carte valoroasă sunt: 1. Problema religiei în învățământul secundar; 2. Problema istoriei în învățământul secundar. – Ca bun creștin autorul e intens preocupat de soarta învățământului re-ligios.

In legătură cu didactica istoriei sunt mai multe articole. În toate se discută rolul pedagogic al istoriei, al manualelor de istorie și problema is-toriei naționa'e.

Istoria națională trebue să definească pulsul și viața neamului. Capitolul ultim vorbește despre noua operă a Dlui conf. Dr. Ioachim Crăciun: „Activitatea științifică la Universitatea Regele Fer-dinand I. din Cluj, în primul deceniu 1920–1930.

O carte de rară valoare, ca toate cărțile ză-mislite de mintea lucidă și de vasta experiență dăscălească a ilustrului academician Ion Lupaș.

IOSIF NAGHIU

VIEȚILE SFINȚILOR prelucrate de *Al. Las-carov-Moldovanu.* Vol. III. Ed. Cugetarea, Bu-curești. 40 Lei.

Calendarul creștin pomenește zilnic numele unuia sau al mai multor sfinți și cei mai mulți oameni au nume de apostoli, sfinți și mucenici. Ar fi interesant de știut, nu câți creștini își con-formează viața după modelul patronului, ci cel puțin câți cunosc măcar, cât de pe scurt, cari au fost meritele pentru cari numele ce-l poartă a ajuns în calendar.

Curiositatea aceasta ne-o satisface bunul scrii-tor Al. Lascarov-Moldovanu, care de câțiva ani se ostenește să desgroape și să descifreze de prin ve-chile cărți prăfuite viețile de aur ale sfinților. Până în prezent a publicat 3 volume cu viețile sfinților dela 1 Ianuarie—10 Maiu, cari deși trec peste 300 pagini volumul, se vând pe un preț de abia 30–40 Lei.

Dar trecând peste considerațiile de interes personal, viețile sfinților ne prezintă nu numai e-xemplele celor mai frumoase caractere de oameni curați, dar și cea mai duhovnicească lectură cu care să ne hrănim și să ne desfătăm sufletul.

I. Mihălcescu și *E. Vasilescu:* EDUCAȚIA MORALĂ PRIN LECTURI. Vol. I. 60 Lei, vol. II. 55 Lei. București.

Ceeace face albina care sboară din floare în floare ca să adune nectarul cu care umple celu-lele fagurilor de miere, au făcut d. E. Vasilescu și P. S. Sa arhiereul Irineu Mihălcescu, cărturarul vicar al Patriarhiei române. Au cules cele mai alese pagini de lectură din o mulțime de scriitori români și străini, ca să le cuprindă in două vo-lume, fiecare cu bogate exemplificări a datoriilor ce le avem față de trup, suflet, familie, societate, țară și religie.

Astfel le pun la dispoziția educatorilor: preoți, învățători, profesori, militari, cari apoi cu o prea mică osteneală se pot adăpa și ei și pot adăpa și pe cei în subordine cu apa vie a învățăturilor fo-lositoare. Sunt adevărate pagini de antologie, cu-lese din o mulțime de autori și opere celebre.

Lectura lor ne pune în contact cu bucăți din ceea ce spiritul omenesc a putut produce mai bun din punctul de vedere al cugetării și înțelepciunii.

IL. V. FELEA

I. G. Savin: CURS DE APOLOGETICĂ vol. I. Partea introductivă. București „Fântâna Da-rurilor" 1936. Pag. 152. Lei 100.

Distinsul profesor dela Facultatea de teologie din București, dl I. G. Savin, a întreprins publi-carea unui curs de Apologetică, menit să apere, cu temeiurile gândirii filosofice, credința noastră ortodoxă. E unul dintre cele mai folositoare lu-cruri pe care le poate săvârși un teolog. Iar când acest teolog este dl prof. I. G. Savin, ne bucurăm în chip osebit din capul locului, fiindcă știm că lucrarea va fi dusă la capăt cu toată competența științifică.

Volumul I al cursului de Apologetică cu-prinde un mare număr de chestiuni introductive grupate în următoarele 7 capitole: I. Ce este A-pologetica? II. Desvoltarea Apologeticei. III. Si-tuația actuală a Apologeticei. IV. Disciplinele aju-tătoare ale Apologeticei. V. Teologia și știința. VI. Teologia și filosofia. VII. Raportul dintre teo-logie și știință.

Recomandăm cartea atât preoților cât și in-telectualilor noștri mireni.

Victor Stanciu: VIAȚA ȘI OPERA PROF. I. P. VOITEȘTI. Edit. „Ardealul." Cluj 1936.

Savantul profesor dela Universitatea din Cluj, dl I. Popescu Voitești, a 'mplinit de curând 60 de ani. Colegul d-sale, dl profesor V. Stanciu dela aceeași Universitate, a folosit acest prilej pen-tru a scrie o carte înfățișând viața și opera știen-țifică a marelui geolog.

Cartea apărută într'o seducătoare înfățișare grafică e tot atât de seducătoare prin cuprinsul ei. Fiindcă dl prof. Victor Stanciu este un neîntrecut meșter povestaș, care găsește totdeauna cea mai apropiată, cea mai cuceritoare formă pentru a-ți expune chiar o problemă științifică, aridă prin definiție.

Citind cartea stai la 'ndoială, ce să admiri mai mult: pe dl I. Popescu-Voitești cu vasta lui operă, sau pe dl Stanciu care ne-a înfățișat această operă în chip atât de cuceritor?

n. c.

CE S'A ÎNTÂMPLAT ÎN LUNA TRECUTĂ?

La noi

1 DECEMVRIE. Praznicului unirii Ardealului cu Patria Mumă i s'au dat anul aces a cadre deosebit de largi. La Bucureşti s'a făcut cu acest prilej inaugurarea Arcului de triumf, de pe şoşeaua Kiseleff, în prezenţa reprezentanţilor autorităţilor eclesiastice, civile şi militare în frunte cu Regele Ţării, M. S. Carol II-lea.

La festivitate au fost de faţă şi 60 de parlamentari iugoslavi şi cehoslovaci precum şi o delegaţie a armatei franceze în frunte cu generalul Mitelhauser.

Deschiderea Parlamentului: M. S. Regele citind Mesagiul

M. Sa a aflat ocazia solemnă pentru a preamări după cuviinţă marea oaste a eroilor cunoscuţi sau anonimi cari s'au jertfit pentru înfăptuirea idealului nostru naţional. Prin simţirea curată care l-a inspirat şi prin frumseţea graiului Său discursul regal e vrednic să stea cu cinste în orice autologie a elocvenţei.

Grigorescu: Dorobanţ

Manifestaţia dela Bucureşti a subliniat între altele neclintita solidaritate dintre statele Micei Înţelegeri şi a alcătuit prin aceasta un cuvenit răspuns la discursul revizionist al Ducelui.

În 3 Decemvrie parlamentarii iugoslavi şi cehoslovaci au vizitat Clujul, unde încă s'au ţinut cu acest prilej o impresionantă manifestaţie naţională.

DESCHIDEREA CORPURILOR LEGIUITOARE. În ziua de 15 Noemvrie s'a deschis Parlamentul României, în cadrele obicinuitei solemnităţi. În Mesagiul regal M. Sa Regele Carol II subliniind greutăţile vremii prin care trecem, a adresat partidelor politice şi tuturor românilor un călduros şi energic apel la unire. În acelaş timp M. Sa a arătat deosebitul interes pe care guvernul Ţării va trebui să-l aibă faţă de marea problemă a înzestrării armatei. Înţeleptele cuvinte regale, au fost acoperite de entuziastele şi îndelungatele ovaţii ale întregului Parlament.

DL. A. C. CUZA OCTOGENAR. Dl A. C. Cuza, vajnicul naţionalist dela Iaşi, a împlinit de curând 80 ani de viaţă pusă integral în slujba Neamului. Bărbatul de stat care prin consecventa sa atitudine naţionalistă ne oferă impresionanta pildă a unui caracter inflexibil a fost obiectul celei mai insufleţite simpatii arătate nu numai de prietenii săi politici ci chiar şi de adversarii săi.

Bunul Dumnezeu să-l ţină întru mulţi ani,

FRAŢII AL. ŞI IOAN LAPEDATU AU ÎMPLINIT 60 ANI. În ziua de 21 Noemvrie s'a desfăşurat la Braşov solemnitatea po-

D. A. C. Cuza

D. A. Lapedatu

menirii cu cinste a talentatului publicist și a vrednicului profesor Ion A. Lapedatu dela liceul ortodox din numitul oraș. Cu acest prilej au fost sărbătoriți și iluștrii fii ai vrednicului profesor, dnii Alex. și Ioan Lapedatu, cari au împlinit de curând 6 decenii de viață devotată în slujba Neamului și a Bisericii lui.

La solemnitate au participat pe lângă Î. P. S. S. Mitropolitul Nicolae și P. S. S. Episcopul Nicolae al Clujului un mare număr de prieteni, din toate părțile Țării, ai distinșilor sărbătoriți.

Cu prilejul acesta Dlor Alex. și Ioan Lapedatu li-s'a prezentat un mare și frumos volum omagial la alcătuirea căruia și-au dat contribuția științifică peste 70 de reprezentanți ai literelor românești.

Inițiativa praznicului a fost a Dlui profesor Ioan Lupas, care a rostit cu acest prilej în aula liceului „Andrei Șaguna" una dintre cele mai cuceritoare conferințe ale Domniei Sale.

În ziua de 21 Noemvrie Brașovul românesc a trăit clipe de adevărată înălțare sufletească și a văzut o elocventă pildă a felului în care se cuvine unui neam să-și cinstească pe devotații săi fii.

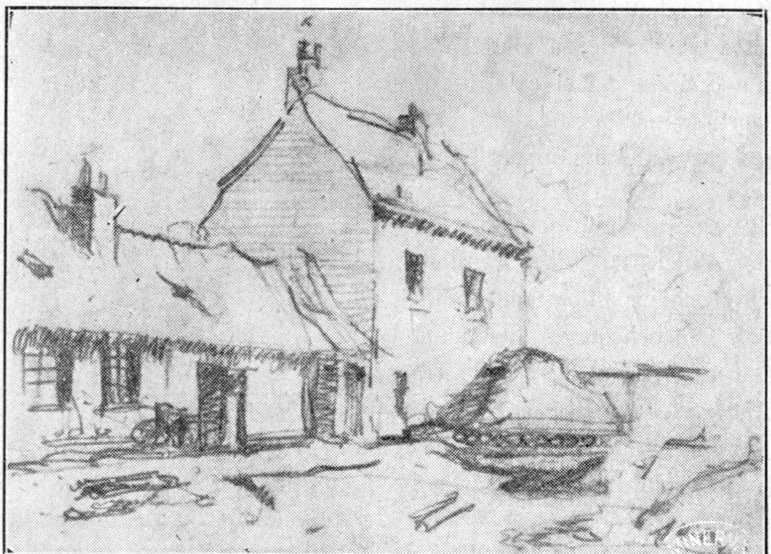

D. I. Lapedatu

La alții

RYDZ SMYGLI MAREȘAL. În 10 Noemvrie a. c. generalul polonez Rydz Smygli a fost înălțat la rangul de mareșal. Șeful armatei poloneze a secondat cu devotament pe marele Pilsuschi în toată lupta lui pentru neatârnarea Poloniei și pentru consolidaiea ei ca stat național. Era firesc deci ca viteazul soldat Ridz Smygli să-i fie succesorul lui Pilsuski și în inalta demnitate militară a mareșalatului cu care a fost îmbrăcat de curând la Varșovia în atmosfera înălțătoare a unui adevărat praznic național.

Mareșalul Rydz Smygli

CONVENȚIA GERMANO-JAPONEZĂ. Germania a încheiat de curând un tratat cu Japonia. Cele două țări se obligă să facă front comun împotriva bolșevismului. Acestei înțelegeri i se pot alătura și alte state. Afectate oarecum de perspectivele înțelegerii germano-japoneze Anglia, Franța și Italia sunt pe cale de a se apropia din nou pentru a reface eventual alianța dela Streza. Întrucât o privește pe Italia, apropierea ei de celelalte două state pare a fi determinată și de atitudinea antirevizionistă a Germaniei care prin tr'un reprezentant autorizat al ei, dl A. Rosenberg, a declarat de curând că nu e gata de loc să intre în foc pentru refacerea Ungariei

Amintiri din tinerețele Führerului de azi al Germaniei: Desen de A. Hitler

milenare pentru care Ducele Musolini are o atât de accentuată slăbiciune.

ÎN ANGLIA a izbucnit o cumplită criză constituțională. Regele Eduard VIII a abdicat de tron pentru a se căsători cu încântătoarea americană W. Simpson.

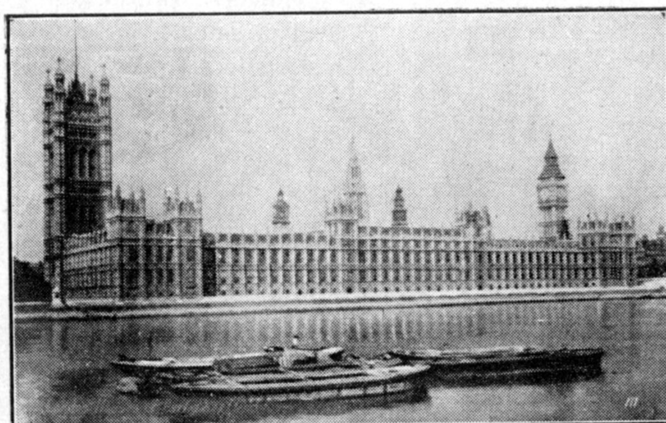
Potrivit hotărârii Parlamentului englez pe tronul Angliei urmează Ducele de York, fratele exregelui Eduard VIII.

D. D. Windsor, exregele Angliei

RĂZBOIUL CIVIL DIN SPANIA a intrat într'o fază staționară. Trupele naționaliste n'au izbutit încă să ocupe integral Madridul. Luptele ce se dau de o lună de zile pe străzile orașului au fost deosebit de violente. Avioanele naționaliste bombardează zilnic atât capitala Spaniei cât și celelalte orașe cari se găsesc încă sub stăpânirea guvernului comunist spaniol.

Guvernamentalii au primit de curând din Rusia mari cantități de armament și chiar ajutor de oameni. Se vorbește că Germania și Italia vor răspunde în curând gestului sovietic prin trimiterea unor ajutoare de armament și oameni generalului Franco. Dacă faptul se va produce, el va însemna o prelungire și îndârjire a războiului civil din Spania.

Londra: Parlamentul englez

De toate

SCRIITORII SOVIETICI S'AU SĂTURAT DE COMUNISM. Presa din Moscova se plânge că poeții comuniști au amuțit în ultimul timp, nu mai publică nimic.

Oficiosul „Isvestia" publică chiar un apel către toți poeții și scriitorii, cerând să-și pue din nou în activitate penele publicând opere noui. Alte ziare regretă că poeții și scriitorii cei mai talentați, ca Alexei Tolstoi, nepotul marelui Leo Tolstoi, tratează în romanele lor numai subiecte istorice și nici o chestie actuală. Aceste ziare se plâng, că poeții, cari au fost sprijiniți așa de mult de regimul sovietic, nu mai sunt comuniști, au devenit burghezi și nu mai sprijină statul sovietic, care are nevoie și de un sprijin cultural prin operele scriitorilor. Tonul celor mai multe ziare este așa de violent, încât există temeri că regimul pregătește măsuri în contra scriitorilor, cari nu publică destul de multe opere comuniste.

O încântătoare campionetă americană cu premiile numeroaselor sale victorii: cupe, cupe, cupe

TRUCUL UNUI SMECHER. Un fost ambasador al regatului Spaniei, care a fost de altminteri un ministru integru și cu un spirit foarte liberal, posedă o locuință foarte frumoasă în apropierea unui mare oraș din Asturii. Când izbucni răscoala el avu ingenioasa idee de a pune pe poarta castelului și a dependințelor plăci dela diverse societăți de asigurare. Când sosiră revoluționarii cu gândul de a devasta, un țăran le spuse:

— La ce bun să mai devastați. E asigurat. Și va câștiga astfel și mai mulți bani.

Astfel fu salvat domeniul contelui de X, care povestind aceasta, adăugă cu un zimbet fin:

— Niciodată o societate de asigurare n'a avut un mai bun auxiliar ca acel țăran. E drept că-l alesesem chiar eu și că-l plătisem foarte bine.

DELA LUME ADUNATE

Viața veselă

— Crezi că doctorul ăsta o să mă vindece oe chelie?

— Sunt sigur. Când ți-o prezenta nota o să ți se sbârlească păru 'n cap!

DOMNUL PROCUROR

În violenta d-sale filipică, procurorul mărturisește, atacând pe acuzat:

— De altfel, pe acest individ l-am întâlnit în localuri unde unui om cum se cade i-ar fi rușine să intre!

MASA BUNĂ

Un tânăr bine îmbrăcat se prezintă mai zilele trecute la un restaurant, chiamă chelnerul și-i spune:

— Închipuește-ți c'am mâncat de 150 Lei. Poftim și bacșișul d-tale, un pol. Și acuma spune-mi cum aș face eu să mănânc bine?

Chelnerul încasează polul și-i răspunde:

— Stimate domn, cred că cel mai bun lucru ar fi să vă duceți la alt restaurant!

OVREIUL PRACTIC

— Îmi iau cuvântul înapoi, Morițt, spune Rașela. Iată inelul ce mi-ai dat. Nu pot să mă căsătoresc cu d-ta, fiindcă iubesc pe altul.

— Cum se poate una ca asta, esclamă Morițt. Dar pe cine iubești acuma, Rașela?

— Nenorocitule! Ai de gând să-i faci vre-un rău?

— Doamne ferește! Dar poate i-aș vinde lui inelele, bine înțeles cu un preț convenabil.

ÎNCHIDE UȘA!

Ițig Șulăm intră într'o berărie, fără să închidă ușa.

— Hei, domnule, închide ușa, afară e frig!

— Și dacă am să închid ușa, n'are să mai fie frig afară?

ÎNTRE IONESCU ȘI POPESCU

Ionescu: — Aud rău cu urechea dreaptă; vorbește-mi, te rog, la cealaltă ureche!

Popescu: — Am spus să-mi împrumuți o mie de Lei.

Ionescu: — Mai bine vorbește-mi tot la urechea dreaptă!...

*

Ionescu: — De ce ești așa de mahmur?

Popescu: — Am avut un accident de automobil; am călcat-o pe soacră-mea...

Ionescu: — Și?

Popescu: — Mi s'a făcut praf motocicleta!...

*

Ionescu: — Nevasta ta face economii?

Popescu: — Cum nu. Dar a ta?

Ionescu: Și a mea: deși are 30 ani, spune mereu că are 22.

*

Ionescu: — Max ce mai face? Se mai ocupă cu tâlhăriile?

Popescu: — Nu! S'a lăsat definitiv de ele!

Ionescu: — Ei, bravo! Și datorită cărui lucru?

Popescu: — E la închisoare...

*

LITERATURĂ

Madame Parvenitu discută literatură, la o recepție a P. E. N. Clubului:

— Când citesc o carte, citesc de două ori pasagiile frumoase. Pe cele urâte nu le citesc niciodată!

ÎNTRE MINCINOȘI

— La noi avem o gârlă așa de largă, că-ți trebuie o zi întreagă s'o treci cu barca!

— La noi e o gârlă atât de îngustă, că are numai un mal!

COPII...

— Mămicule, îmi dai voie să mă duc să văd Cometa?

— Da, puiule, dar vezi, nu te apropia prea tare!

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE

APARE LUNAR

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE AN 100 LEI. UN NUMAR 20 LEI

REDACȚIA: CLUJ, EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

ADMINISTRAȚIA: CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAȚA CUZA VODĂ 6

———o-o———

Pentru abonați

Dacă nu găsiți revista la librăria dela care ați cumpărat-o până acuma, adresați-Vă direct administrației. Pentrucă nu mai trimitem revista librăriilor cari nu-și achită datoria față de noi.

———o-o———

Nu uitați să Vă înoiți abonamentul la „Viața Ilustrată" și să recomandați revista prietinilor și cunoscuților D-Voastră. „Viața Ilustrată" este unica revistă de familie, care duce în casa Românului lumină pentru suflet și desfătare pentru ochi.

TIPARUL TIPOGRAFIEI EPARHIEI ORT. ROM. CLUJ

ÎN ACEST NUMĂR:

---o-o---

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeţ, pe o singură pagină a hârtiei. Întrucât e posibil dorim ilustraţii (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesităţi tehnice, nu de alte consideraţii. - Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale şi sociale din oricare parte a ţării. Aceste cronici trebue să fie însă însoţite de fotografii.

